

Spółdzielcza Grupa Bankowa
Bank Spółdzielczy w Kowalu

INFORMACJA Z ZAKRESU PROFILU RYZYKA I POZIOMU KAPITAŁU
BANKU SPÓŁDZIELCZEGO W KOWALU
WEDŁUG STANU NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2015 ROKU

Kowal, czerwiec 2016 r.

Bank Spółdzielczy w Kowalu

Ul. Piłsudskiego 42, 87-820 Kowal, tel. (54) 2842-203, (54) 2842-212, fax (54) 2842-350, e-mail:
bank@bskowal.pl, www.bskowal.pl,

NIP: 888-00-15-735, KRS: 0000135752, REGON: 000495504; BIC CODE (SWIFT): GBWCPLPP

SPIS TREŚCI:

1. WPROWADZENIE	3
2. CELE I STRATEGIE W ZAKRESIE ZARZĄDZANIA RYZYKIEM	4
3. ZAKRES STOSOWANIA WYMOGÓW ROZPORZĄDZENIA CRR	25
4. FUNDUSZE WŁASNE	25
5. WYMOGI KAPITAŁOWE	27
6. EKSPozyCJA NA RYZYKO KREDYTOWE KONTRAHENTA	28
7. BUFORY KAPITAŁOWE	28
8. WSKAŹNIKI GLOBALNEGO ZNACZENIA SYSTEMOWEGO	29
9. KOREKTY Z TYTUŁU RYZYKA KREDYTOWEGO	29
10. AKTYWA WOLNE OD OBCIĄŻEŃ	37
11. KORZYSTANIE Z ECAI – ZEWNĘTRZNYCH INSTYTUCJI OCENY WIARYGODNOŚCI KREDYTOWEJ.....	37
12. EKSPozyCJA NA RYZYKO RYNKOWE	38
13. RYZYKO OPERACYJNE	38
14. EKSPozyCJE W PAPIERACH KAPITAŁOWYCH NIEUWZGLĘDNIONYCH W PORTFELU HANDLOWYM	39
15. EKSPozyCJA NA RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ PRZYPISANE POZYCJOM NIEUWZGLĘDNIONYM W PORTFELU HANDLOWYM	42
16. EKSPozyCJA NA POZYCJE SEKURTYZACYJNE	43
17. POLITYKA W ZAKRESIE WYNAGRODZEŃ	43
18. DŹWIGNIA FINANSOWA	45

1. WPROWADZENIE

1.1. Podstawa sporządzenia Informacji

Niniejsza Informacja została opracowana w celu realizacji „Polityki ujawnień w zakresie profilu ryzyka i poziomu kapitału w Banku Spółdzielczym w Kowalu” (wprowadzonej Uchwałą Zarządu Nr 98/2015 z dnia 12.11.2015 r., zatwierdzonej Uchwałą Rady Nadzorczej Nr 63/2015 z dnia 18.12.2015r.) oraz spełnienia wymogów dotyczących ujawniania informacji zawartych w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, stanowiącego podstawę prawną na dzień sporządzenia niniejszej informacji, tj. na 31 grudnia 2015r.

1.2. Informacje ogólne

Bank Spółdzielczy w Kowalu z siedzibą w Kowalu przy ul. Piłsudskiego 42, 87-820 Kowal wpisany jest do rejestru prowadzonego przez Sąd Rejonowy w Toruniu, VII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem 0000135752.

Numer identyfikacji podatkowej (NIP): 888-00-15-735. Bank Spółdzielczy w Kowalu na dzień 31.12.2015 roku nie posiadał udziałów w podmiotach zależnych nie objętych konsolidacją.

W 2015 roku Bank Spółdzielczy w Kowalu prowadził działalność w ramach jednostek organizacyjnych zlokalizowanych w niżej wymienionych placówkach:

- Bank Spółdzielczy w Kowalu – Centrala, 87-820 Kowal, ul. Piłsudskiego 42,
- Oddział Baruchowo, 87-821 Baruchowo 46,
- Oddział Choceń, 87-850 Choceń, ul. Sikorskiego 7A,
- Oddział Koneck, 87-702 Koneck 22,
- Oddział Lubień Kujawski, 87-840 Lubień Kujawski, ul. Kościuszki 2A,
- Oddział Szpetal Górny, 87-811 Szpetal Górny, ul. Włocławska 61,
- Punkt Kasowy w Czerniewicach, 87-850 Czerniewice, ul. Św. Antoniego 2.

Działalność operacyjna prowadzona była również za pośrednictwem bankowości internetowej.

Przedstawione w niniejszej Informacji dane sporządzone zostały według stanu na 31.12.2015 r.

i zawierają m.in. informacje dotyczące:

- zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka,
- funduszy własnych,
- aktywów ważonych ryzykiem,

- adekwatności kapitałowej,
- polityki w zakresie wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka.

Informacje o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczące adekwatności kapitałowej Bank udostępnia osobom zewnętrznym, w szczególności klientom Banku oraz uczestnikom rynków finansowych z częstotliwością roczną. Zebranie Przedstawicieli, na którym zatwierdzono roczne sprawozdanie finansowe odbyło się 14 czerwca 2016 r. Zaprezentowane dane ilościowe i jakościowe pochodzą w szczególności ze „Sprawozdania Finansowego Banku Spółdzielczego w Kowalu za 2015 rok”.

2. CELE I STRATEGIE W ZAKRESIE ZARZĄDZANIA RYZYKIEM (CRR art. 435)

2.1. Strategia i procesy zarządzania ryzykiem (art.435.1.a)

Cele strategiczne w zakresie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka i sposoby ich realizacji Bank określił w „Strategii zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Kowalu”.

Strategia zarządzania ryzykiem określa:

- strukturę organizacyjną w zakresie zarządzania ryzykiem;
- zadania organów Banku, jednostek organizacyjnych i poszczególnych osób w procesie zarządzania ryzykiem;
- schemat procedur odnoszących się do zarządzania ryzykiem w Banku;
- cele strategiczne w zakresie zarządzania istotnymi rodzajami ryzyka w Banku;
- generalną skłonność do podejmowania przez Bank ryzyka;
- organizację systemu informacji zarządczej.

Podejmowanie ryzyka zmusza Bank do koncentrowania uwagi na powstających zagrożeniach, poszukiwania form obrony przed zagrożeniami i dostosowywania działalności do zmieniających się warunków zewnętrznych. Ostrożnościowe podejmowanie ryzyka, oznacza utrzymywanie racjonalnej równowagi pomiędzy prowadzeniem działalności przychodowej i kontrolowaniem ryzyka. W celu przeprowadzania powyższych procesów, realizowane są zadania związane z analizą wartości podstawowych mierników charakterystycznych dla poszczególnych rodzajów ryzyka.

Do głównych zadań w zakresie zarządzania ryzykiem w Banku należy:

- dostarczanie informacji na temat ryzyka i jego profilu,
- stosowanie działań profilaktycznych redukujących ryzyko i jego skutki,
- monitorowanie dopuszczalnego poziomu ryzyka.

Na system zarządzania każdym rodzajem ryzyka składa się:

- procedura opisująca zasady zarządzania ryzykiem,
- identyfikacja, pomiar i monitorowanie,

- system limitów ograniczających ryzyko,
- system informacji zarządczej,
- odpowiednio dostosowana organizacja procesu zarządzania.

Ryzykiem, które Bank uznaje za istotne są te rodzaje ryzyka, które są objęte wymogiem obliczania kapitału regulacyjnego, ponadto rodzaje ryzyka wymienione w Dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26.06.2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi (CRD IV) stosując kryterium jakościowe.

Procedury zarządzania ryzykiem podlegają przeglądowi i aktualizacji w cyklach rocznych pod względem dostosowania ich do aktualnych przepisów prawa przy uwzględnieniu zmian w skali działalności Banku oraz zmian organizacyjnych. Wnioski z przeglądu prezentowane są Zarządowi Banku oraz przekazywane do odpowiednich komórek organizacyjnych Banku, celem ewentualnego uaktualnienia zasad zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

W procesie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, strategiczne cele dla Banku zatwierdza Rada Nadzorcza. Zarządzanie ryzykiem w Banku odbywa się w oparciu o opracowane w formie pisemnej i zatwierdzone przez Zarząd wewnętrzne procedury, które określają sposób identyfikacji, pomiaru, monitorowania i raportowania poszczególnych rodzajów ryzyka uznanych przez Bank za istotne. Do ryzyk istotnych w 2015 r. Bank zaliczał:

1) Ryzyko kredytowe

Cele strategiczne Banku w zakresie ryzyka kredytowego obejmują:

- wdrożenie systemu zarządzania ryzykiem kredytowym zapewniającego stabilny rozwój optymalnego jakościowo portfela kredytowego;
- dostarczanie Zarządowi Banku informacji o poziomie ryzyka kredytowego umożliwiających podejmowanie ostrożnościowych, zasadnych decyzji dotyczących działalności kredytowej Banku;
- utrzymywanie jakości portfela kredytowego Banku, wyrażonej udziałem kredytów zagrożonych w kredytach ogółem na poziomie nie wyższym niż 8%;
- ograniczanie ryzyka utraty wartości aktywów, wynikającego z pozostałych (poza kredytami) aktywów Banku.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- stosowanie odpowiednich standardów zawartych w regulacjach kredytowych, w szczególności dotyczących oceny zdolności kredytowej klientów Banku oraz prowadzenie monitoringu kredytów;

- ustanawianie skutecznych i adekwatnych do ponoszonego ryzyka zabezpieczeń spłaty kredytów, w szczególności weryfikacja ich wartości i płynności, zarówno podczas oceny wniosku kredytowego, jak i w ramach prowadzonego monitoringu, ograniczanie ryzyka prawnego w procesie ustanawiania zabezpieczeń;
- inwestowanie nadwyżek zgromadzonych środków na lokatach w Banku Zrzeszającym lub za pośrednictwem Banku Zrzeszającego w papierach wartościowych;
- utrzymywanie w bilansie Banku tylko portfeli aktywów o charakterze bankowym;
- utrzymywanie aktywów obciążonych najwyższym ryzykiem kredytowym, tj. portfela kredytów podmiotów niefinansowych na poziomie 65% ich udziału w sumie bilansowej powiększonej o zobowiązania pozabilansowe udzielone dotyczące finansowania.

2) Ryzyko operacyjne

Cele strategiczne w zakresie ryzyka operacyjnego obejmują:

- optymalizację efektywności gospodarowania poprzez zapobieganie i minimalizowanie strat operacyjnych oraz wyeliminowanie przyczyn ich powstawania, racjonalizację kosztów, jak również zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji Banku na zdarzenia od niego niezależne;
- wdrożenie efektywnej struktury zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym określenie ról i odpowiedzialności w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- zapobieganie zdarzeniom operacyjnym powstającym w bieżącej działalności, w procesach oraz systemach, przy zastosowaniu mechanizmów kontrolnych adekwatnych do skali generowanego ryzyka;
- podejmowaniu działań zmierzających do ograniczenia liczby i skali występujących zagrożeń w przypadku przekroczenia akceptowanego poziomu;
- likwidowaniu negatywnych skutków zdarzeń operacyjnych.

3) Ryzyko walutowe w ramach ryzyka rynkowego

Cele strategiczne Banku w zakresie działalności walutowej obejmują:

- obsługę klientów Banku w zakresie posiadanych uprawnień walutowych;
- zapewnienie klientom Banku obsługi w zakresie prowadzenia rachunków walutowych bieżących, obsługi kasowej, realizacji przelewów otrzymywanych i wysyłanych za granicę oraz wykonywania innych czynności obrotu dewizowego za pośrednictwem Banku Zrzeszającego;
- minimalizowanie ryzyka walutowego.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- dążenie do utrzymania domkniętych indywidualnych pozycji walutowych, tak aby pozycja walutowa całkowita nie przekroczyła 2% funduszy własnych Banku;
- prowadzenie transakcji wymiany walut z Bankiem Zrzeszającym polegających na zagospodarowywaniu nadwyżek środków walutowych oraz domykaniu otwartych pozycji walutowych Banku; transakcje walutowe nie mają charakteru spekulacyjnego;
- utrzymywanie relatywnie wysokiego poziomu aktywów płynnych w walutach obcych;
- podnoszenie kwalifikacji kadry oraz ścisłą współpracę w tym zakresie z Bankiem Zrzeszającym;
- niedokonywanie transakcji w walutach niewymienialnych.

4) Ryzyko koncentracji

Cele strategiczne w zakresie ryzyka koncentracji obejmują:

- utrzymywanie umiarkowanie zdywersyfikowanego portfela kredytowego w zakresie uwarunkowanym terenem działania Banku;
- bezwzględne przestrzeganie limitów koncentracji dużych ekspozycji określonych w ustawie Prawo bankowe.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- angażowanie się Banku w branże, w których obsłudze Bank posiada wieloletnie doświadczenie;
- ograniczanie kredytowania klientów, w których zaangażowanie Banku wyniosłoby ponad 10% funduszy własnych;
- ograniczanie ryzyka koncentracji w ten sam rodzaj lub dostawcę zabezpieczenia w postaci hipoteki poprzez opracowanie i stosowanie odpowiednich standardów postępowania dotyczących zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie.

5) Ryzyko płynności

Cele strategiczne Banku w zakresie ryzyka płynności obejmują:

- zapewnienie finansowania aktywów i terminowego wykonywania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty;
- zapobieganie powstania sytuacji kryzysowej, zwłaszcza z powodu czynników wewnątrzbankowych oraz posiadanie aktualnego i skutecznego planu awaryjnego na wypadek wystąpienia takiej sytuacji.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- utrzymanie dotychczasowej struktury pasywów Banku, gdzie głównym źródłem finansowania aktywów są depozyty podmiotów niefinansowych oraz instytucji samorządowych;
- pozyskiwanie depozytów o możliwie długich terminach wymagalności, tak aby Bank mógł otwierać po stronie aktywnej pozycje o dłuższym horyzoncie czasowym;
- utrzymywanie na bezpiecznym poziomie nadzorczych miar płynności, przy jednoczesnym minimalizowaniu kosztów z tym związanych;
- zapewnienie globalnej wypłacalności Banku, oznaczającej posiadanie skumulowanej luki płynności (bez uwzględnienia zobowiązań pozabilansowych udzielonych i otrzymanych) na poziomie dodatnim;
- dywersyfikację źródeł finansowania poprzez ograniczanie udziału środków dużych deponentów w bazie depozytowej;
- identyfikację wszelkich zagrożeń związanych z ryzykiem utraty płynności w zależności od stwierdzonego charakteru zagrożenia postępowanie według procedur awaryjnych określonych w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem płynności.

Bank jest zrzeszony w Zrzeszeniu SGB oraz jest uczestnikiem Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB.

Bank Zrzeszający wykonuje na rzecz Banku m.in. rozliczenia pieniężne, prowadzi rachunek bieżący oraz rachunek rezerwy obowiązkowej, udziela kredytów (w rachunku bieżącym, rewolwingowych), prowadzi rachunek Minimum Depozytowego, gromadzi nadwyżki środków płynnościowych.

Bank w ramach zrzeszenia jest zobowiązany do posiadania wystarczającej ilości środków na rachunku bieżącym w Banku Zrzeszającym lub niewykorzystanej kwoty kredytu w rachunku bieżącym, które zabezpieczą wypływy z rachunku bieżącego na koniec dnia operacyjnego.

Bank ma obowiązek w ramach Systemu Ochrony SGB utrzymywania środków na rachunku Minimum Depozytowego w Banku Zrzeszającym. Celem utworzenia Minimum Depozytowego jest stworzenie skutecznego mechanizmu zapewnienia płynności Uczestnikom Systemu Ochrony, a w szczególności zabezpieczenie płynności bieżącej.

Dodatkowe zabezpieczenia płynności funkcjonujące w Zrzeszeniu:

- Bank może skorzystać w Banku Zrzeszającym z kredytu w rachunku bieżącym oraz kredytu rewolwingowego.
- Bank jako uczestnik Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB w uzasadnionych przypadkach może uzyskać pomoc z Funduszu Pomocowego.
Uczestnicy tworzą w Spółdzielni Fundusz Pomocowy, którego celem jest finansowanie zadań Spółdzielni w zakresie udzielania pomocy finansowej Uczestnikom, mającej na celu zapewnienie płynności oraz poprawę ich wypłacalności i zapobieżenie upadłości. W ramach Funduszu Pomocowego wyodrębnia się część środków w wysokości 20% Funduszu Pomocowego, która jest dostępna dla Uczestników niezwłocznie po zgłoszeniu Spółdzielni problemów z płynnością lub wypłacalnością przez Uczestników. Każdy Uczestnik zobowiązuje się zapewnić źródła finansowania Funduszu Pomocowego zgodnie z Umową Systemu Ochrony.

Przyczyny, które mogą spowodować narażenie Banku na ryzyko płynności to:

- Niedopasowanie terminów zapadalności aktywów do terminów zapadalności pasywów i istnienie niekorzystnej skumulowanej luki płynności w poszczególnych przedziałach,
- Przedterminowe wycofywanie depozytów przez klientów zaburzające prognozy przyływów pieniężnych Banku,
- Konieczność pozyskiwania depozytów po wysokim koszcie w sytuacji nagłego zapotrzebowania na środki,
- Istnienie dużej nadpłynności, co może mieć negatywne przełożenie na wynik finansowy Banku,
- Brak wypełniania wewnętrznych limitów systemu ochrony oraz limitów wynikających z przepisów prawa (pomimo braku konieczności ich spełnienia na poziomie indywidualnym),
- Wadliwe plany awaryjne płynności nie uwzględniające szokowych zachowań klientów,
- Wadliwy stosunek depozytów, w tym depozytów stabilnych do akcji kredytowej Banku.

Bank dywersyfikuje źródła finansowania poprzez:

- oferowanie produktów depozytowych klientom z sektora niefinansowego, budżetowego i finansowego,
- ograniczanie depozytów dużych deponentów,
- różne terminy wymagalności depozytów,
- różny charakter depozytów: depozyty terminowe i bieżące itp.

Do technik ograniczania ryzyka płynności w ramach Systemu Ochrony SGB można zaliczyć:

- utrzymywanie Minimum Depozytowego w Banku Zrzeszającym,
- systematyczne przeprowadzanie audytu systemu zarządzania ryzykiem płynności przez pracowników jednostki zarządzającej systemem ochrony,
- pomoc płynnościową z Funduszu Pomocowego.

Pojęcia stosowane w procesie mierzenia pozycji płynności i ryzyka płynności takie jak płynność bieżąca, płynność krótkoterminowa, płynność średnioterminowa, płynność długoterminowa, płynność płatnicza, bufor płynności itp. zostały określone w „Zasadach zarządzania ryzykiem płynności w Banku Spółdzielczym w Kowalu”.

Wielkość miar płynności oraz wskaźnika LCR przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Nazwa	Wielkość	Limit wynikający z przepisów
1.	Norma krótkoterminowa	0,4	min 0,2
2.	Norma długoterminowa	3,35	min 1
3.	Wskaźnik LCR	83,74%	min 60%

6) Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej

Cele strategiczne w zakresie ryzyka stopy procentowej obejmują:

- optymalizację wyniku odsetkowego w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych;

- ograniczanie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych poprzez doskonalenie narzędzi pomiaru i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych;
- utrzymywanie poziomu ryzyka w ramach ustanowionych limitów opisanych w wewnętrznej procedurze dotyczącej zasad zarządzania ryzykiem stopy procentowej.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- ograniczenie ryzyka stopy procentowej tylko do portfela bankowego i tylko do pozycji wynikających z produktów bilansowych;
- ograniczenie kwoty pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych z terminami przeszacowania powyżej 1 roku do maksymalnie 2% sumy bilansowej,
- zmniejszanie ryzyka bazowego poprzez:
 - ✓ stosowanie dla produktów klientów stóp bazowych w postaci stawek własnych Banku (w zakresie przewidzianym w przepisach prawa) - zwłaszcza dla aktywów wrażliwych;
 - ✓ oferowanie klientom produktów depozytowych, których oprocentowanie uzależnione byłoby od stawek rynkowych (stóp rynku międzybankowego);
- ograniczanie ryzyka opcji klienta poprzez stosowanie niższego oprocentowania (stawka 0,025%) za możliwość zerwania depozytu przed umownym terminem.

7) Ryzyko kapitałowe

Cele strategiczne w zakresie ryzyka kapitałowego obejmują:

- dążenie do zapewnienia odpowiedniej struktury oraz systematycznego wzrostu funduszy własnych, adekwatnych do skali i rodzaju prowadzonej działalności;
- dążenie do posiadania minimalnej wielkości łącznego współczynnika kapitałowego na poziomie 12,5%;
- posiadanie minimalnej wielkości współczynnika kapitału Tier I na poziomie 9%;
- posiadanie minimalnej wielkości współczynnika kapitału podstawowego Tier I na poziomie 9%.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- ograniczenie wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko do rodzajów ryzyka przewidzianych przez przepisy prawa przy założeniu braku prowadzenia działalności handlowej,
- dążenie do takiej struktury funduszy Tier I, aby kapitał rezerwowy stanowił min 90% funduszy Tier I,

- dywersyfikacją funduszu udziałowego poprzez uzyskanie takiej struktury funduszu udziałowego, aby suma znaczących pakietów udziałów, czyli pakietów zawierających od 20 do 25 udziałów, nie przekroczyła 2% funduszu udziałowego Banku,
- przekazywanie na fundusze własne minimum 70% nadwyżki bilansowej,
- dążenie do uzyskania zaangażowania kapitałowego w Banku Zrzeszającym na poziomie minimum 7% do 10% funduszy własnych Banku,
- ograniczenie jednostkowego zaangażowania kapitałowego w instytucjach finansowych, bankach krajowych, zakładach ubezpieczeń i zakładach reasekuracji,
- utrzymywanie minimalnej wielkości wskaźnika dźwigni finansowej na poziomie 3%.

8) Ryzyko braku zgodności

Celem strategicznym Banku w zakresie ryzyka braku zgodności jest wzmocnienie pozycji Banku jako instytucji godnej zaufania, uczciwej i rzetelnej, poprzez:

- 1) zapewnienie przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych i przyjętych przez Bank standardów postępowania;
- 2) podejmowanie działań eliminujących ryzyko braku zgodności oraz przeciwdziałanie możliwości wystąpienia utraty reputacji i ryzyku wystąpienia strat finansowych lub sankcji prawnych mogących być skutkiem naruszenia przepisów i norm postępowania.

Bank realizuje cele strategiczne w obszarze ryzyka braku zgodności poprzez prowadzenie polityki zgodności obejmującej:

- 1) główne procesy identyfikujące ryzyko braku zgodności i umożliwiające zarządzanie ryzykiem braku zgodności, na wszystkich szczeblach organizacji Banku;
- 2) dążenie do zgodności wewnętrznych aktów prawnych Banku z przepisami zewnętrznymi;
- 3) dążenie i dbałość o:
 - a) wizerunek zewnętrzny Banku, rozumianego jako instytucja zaufania publicznego,
 - b) pozytywny odbiór Banku przez klientów,
 - c) przejrzystość działań Banku wobec klientów,
 - d) stworzenie kadry pracowniczej identyfikującej się z Bankiem, dobrze zorganizowanej wewnętrznie dla realizacji wspólnych celów wytyczonych przez Bank.

2.2. Struktura i organizacja zarządzania ryzykiem, w tym informacje na temat jej uprawnień i statutu, lub innych rozwiązań w tym względzie (art.435.1.b)

Podstawowe zadania organów Banku w zakresie zarządzania ryzykiem zostały określone w „Strategii zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Kowalu”. W procesie zarządzania ryzykiem bankowym w Banku Spółdzielczym w Kowalu uczestniczą:

▪ **Rada Nadzorcza Banku:**

1. Zatwierdza Strategię działania Banku oraz zasady ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem, obejmujące m.in. możliwości do zaakceptowania ogólny poziom ryzyka Banku.
2. Zatwierdza procedury dotyczące procesów:
 - szacowania kapitału wewnętrznego,
 - planowania i zarządzania kapitałowego,
 - kredytowania osób wewnętrznych,
 - ujawniania informacji.
3. Zatwierdza strukturę organizacyjną Banku dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka.
4. Zatwierdza zasady przeprowadzania testów warunków skrajnych w odniesieniu do poszczególnych rodzajów ryzyka.
5. Zatwierdza ogólne zasady polityki dotyczącej zmiennych składników wynagrodzeń.
6. Zatwierdza plan pozyskania i utrzymania środków obcych stabilnych.
7. Sprawuje nadzór nad zarządzaniem ryzykiem braku zgodności rozumianym jako skutki nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania, ocenia efektywność zarządzania ryzykiem braku zgodności.
8. Sprawuje nadzór nad zgodnością polityki Banku w zakresie podejmowania ryzyka ze strategią działania i planem finansowym Banku.
9. Zapewnia wybór członków Zarządu posiadających odpowiednie kwalifikacje do sprawowania wyznaczonych im funkcji.
10. Sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem występującym w działalności Banku oraz ocenia adekwatność i skuteczność tego systemu, głównie poprzez zapoznawanie się z raportami i sprawozdaniami dotyczącymi oceny narażenia Banku na poszczególne rodzaje ryzyka i na ich podstawie dokonuje oceny stopnia efektywności i adekwatności zarządzania ryzykiem.
11. Ocenia, czy działania Zarządu w zakresie kontroli nad działalnością Banku są skuteczne i zgodne z polityką Rady Nadzorczej.

▪ **Zarząd Banku:**

1. Odpowiada za skuteczność systemu zarządzania ryzykiem, w tym ryzyko braku zgodności, systemu kontroli wewnętrznej, procesu szacowania kapitału wewnętrznego, dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz za nadzór nad efektywnością tych procesów.

2. Odpowiada za zorganizowanie skutecznego procesu oceny adekwatności kapitałowej i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz nadzór nad jego efektywnością, wprowadzając w razie potrzeby niezbędne korekty i udoskonalenia.
3. Wprowadza zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą strukturę organizacyjną dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka.
4. Wprowadza podział zadań realizowanych w Banku, który zapewnia niezależność funkcji pomiaru, monitorowania i kontrolowania ryzyka od działalności operacyjnej skutkującej podejmowaniem ryzyka przez Bank.
5. Zatwierdza rodzaje limitów wewnętrznych oraz ich wysokość dostosowaną do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka Banku.
6. Odpowiada za przejrzystość działań Banku, a w szczególności za politykę ujawnień w zakresie działalności Banku, pozwalającą na ocenę skuteczności działania Rady Nadzorczej i Zarządu w zakresie zarządzania Bankiem, monitorowania stanu bezpieczeństwa działalności Banku i za ocenę sytuacji finansowej Banku.
7. Zapewnienie zgodności działania Banku z obowiązującymi przepisami prawa.
8. Zapewnienie, że Bank prowadzi politykę służącą zarządzaniu wszystkimi istotnymi rodzajami ryzyka w działalności Banku i posiada procedury w tym zakresie.
9. Odpowiada za opracowanie, wprowadzenie oraz aktualizację polityki zmiennych składników wynagrodzeń.
10. Uwzględnia rezultaty badań prowadzonych przez komórkę audytu wewnętrznego oraz biegłych rewidentów przy podejmowaniu decyzji w ramach zarządzania Bankiem.
11. Przekazuje Radzie Nadzorczej, okresowe informacje przedstawiające w sposób rzetelny, przejrzysty i syntetyczny rodzaje i wielkość ryzyka w działalności Banku.

▪ **Jednostki i komórki organizacyjne:**

1. Komórki organizacyjne Banku biorą udział w procesie zarządzania ryzykiem poprzez realizację celów zawartych w „Strategii zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Kowalu” oraz zgodnie z regulaminem organizacyjnym Banku.
2. Komórki organizacyjne (lub wyznaczone osoby w Banku) uczestniczą w procesie zarządzania ryzykiem w ramach przypisanych im zadań w strukturze organizacyjnej Banku oraz w procedurach wewnętrznych, dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.
3. Kierujący poszczególnymi jednostkami/komórkami organizacyjnymi sprawują kontrolę w zakresie występującego ryzyka oraz oceniają jego poziom, zgodnie z przyjętymi regulacjami.

4. W strukturze organizacyjnej Banku funkcjonuje Zespół Analiz i Ryzyk Bankowych, który na dzień 31.12.2015r. obejmował swoim zakresem identyfikowanie, pomiar, monitorowanie i kontrolowanie ryzyk uznanych w Banku za istotne.

Zarządzanie ryzykiem jest zorganizowane w sposób umożliwiający zapobieganie konfliktom interesów pomiędzy pracownikami, czy też jednostkami organizacyjnymi Banku.

2.3. Zakres i charakter systemów raportowania i pomiaru ryzyka (art.435.1.c)

Do głównych zadań w zakresie zarządzania ryzykiem w Banku należy dostarczanie informacji na temat ryzyka i jego profilu, stosowanie działań profilaktycznych redukujących ryzyko i jego skutki oraz monitorowanie dopuszczalnego poziomu.

W stosunku do ryzyka uznanego przez Bank za istotne opracowane zostały metody pomiaru oraz system raportowania, opisany szczegółowo w zasadach zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka. Pomiar, monitorowanie i kontrolę poszczególnych rodzajów ryzyka bankowego dokonuje funkcjonujący w Banku Zespół Analiz i Ryzyk Bankowych, który raportuje za cały Bank do Zarządu Banku oraz Rady Nadzorczej.

System raportowania

Monitorowanie ryzyka stanowi część bieżącego procesu zarządzania ryzykiem i sprawozdawania o ryzyku w działalności Banku. System sprawozdawczości zarządczej dostarcza informacji na temat rodzajów i wielkości ryzyka w działalności Banku, umożliwia ocenę skutków decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem i służy monitorowaniu przestrzegania limitów wewnętrznych. Monitorowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością dostosowaną do wielkości i charakteru poszczególnych rodzajów ryzyka w działalności Banku oraz umożliwiającą dostarczenie informacji o zmianach profilu działalności.

Pomiar, monitorowanie i charakter raportów

1) Ryzyko kredytowe

Nadzór nad:

- zarządzaniem ryzykiem kredytowym sprawuje Prezes Zarządu,
- pomiarem i monitorowaniem ryzyka kredytowego sprawuje Członek Zarządu.

1. **Zespół Analiz i Ryzyk Bankowych** – będący komórką monitorującą ryzyko portfelowe, podlega Członkowi Zarządu Banku, wykonuje zadania związane z:

- a. okresowym weryfikowaniem i aktualizowaniem procedur kredytowych obejmujących zarządzanie wszystkimi aspektami ryzyka kredytowego, przygotowywaniem propozycji

- zmian procedur dla Zarządu;
 - b. zapewnieniem zgodności procedur ze strategią działania Banku i strategią zarządzania ryzykiem;
 - c. opracowywaniem i aktualizowaniem zasad oceny wartości zabezpieczeń;
 - d. proponowaniem wysokości przyjętych limitów;
 - e. dokonywaniem pomiaru ryzyka;
 - f. sporządzaniem raportów dla Zarządu i Rady Nadzorczej.
2. **Wydzielone Stanowisko Wsparcia Kredytowego** w ramach Zespołu Kredytów - będące komórką monitorującą ryzyko pojedynczej transakcji, podlega Prezesowi Zarządu, wykonuje zadania związane z:
- a. badaniem terminowości spłat kredytów;
 - b. badaniem sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta;
 - c. badaniem adekwatności przyjętych zabezpieczeń;
 - d. monitorowaniem kredytobiorców zakwalifikowanych do grupy należności zagrożonych.
3. **Zespół Kredytów** – będący komórką zarządzającą – podlega Prezesowi Zarządu, wykonuje zadania związane z:
- a. analizą wniosków kredytowych;
 - b. analizą skuteczności przyjętych zabezpieczeń;
 - c. przygotowaniem propozycji decyzji kredytowej, z uwzględnieniem identyfikacji podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie.
4. **Wskazani pracownicy jednostek organizacyjnych Banku** – którzy, odpowiadają w szczególności za:
- a. pozyskiwanie klientów (z uwzględnieniem identyfikacji podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie);
 - b. gromadzenie dokumentacji kredytowej do wniosku o kredyt (z uwzględnieniem identyfikacji podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie);
 - c. weryfikację danych o klientach (z uwzględnieniem identyfikacji podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie);
 - d. dokonywanie analizy zdolności i wiarygodności kredytowej, ocenę jakości i skuteczności zabezpieczenia i wydanie odpowiedniej rekomendacji decyzji kredytowej w ramach posiadanych uprawnień (z uwzględnieniem identyfikacji podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie);
 - e. przygotowanie umów kredytowych;
 - f. uruchamianie kredytów;
 - g. bieżący kontakt z klientem.

2) Ryzyko koncentracji

Rozwiązania organizacyjne dotyczące ryzyka kredytowego dotyczą również nadzoru i zarządzania ryzykiem koncentracji, w cyklach miesięcznych przygotowywane są analizy i raporty w tym zakresie:

- wobec pojedynczych podmiotów oraz podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie,
- poziom oraz dynamikę znaczących, indywidualnie istotnych i dużych ekspozycji,
- poziom zaangażowanych środków w daną branżę, strukturę branżową ekspozycji kredytowych, skalę kredytów zagrożonych oraz poziom rezerw celowych w danej branży,
- poziom zaangażowanych środków w dany rodzaj lub dostawcę zabezpieczenia, strukturę stosowanych rodzajów zabezpieczenia, strukturę jakościową,
- poziom i realizację ustalonych limitów,

Proces zarządzania ryzykiem koncentracji odbywa się na wielu szczeblach struktury organizacyjnej Banku; na działania te składają się:

- ustalenie i kontrola profilu ryzyka koncentracji,
- kontrola poziomu wykorzystania limitów na ryzyko koncentracji na etapie analizy wniosku,
- pomiar ryzyka koncentracji zaangażowania przed wydaniem rekomendacji lub przed podjęciem decyzji,
- przestrzeganie realizacji limitów, inicjowanie zmian w poziomie istniejących limitów, ocena bieżącego i planowanego poziomu ryzyka koncentracji Banku.

Rozwiązania organizacyjne uwzględnione powyżej dotyczą również nadzoru i zarządzania nad ryzykiem wynikającym z ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie oraz detalicznych.

3) Ryzyko stopy procentowej

Nadzór nad ryzykiem stopy procentowej sprawował Członek Zarządu, któremu Zarząd przekazał uprawnienia związane z nadzorem nad identyfikowaniem, pomiarem, monitorowaniem i kontrolą ryzyka stopy procentowej.

Za kształtowanie pozycji bilansowych i pozabilansowych wrażliwych na zmiany stóp procentowych odpowiada Zespół Finansowo – Księgowy, Zespół Kredytów, Zespół Obsługi Klienta, Oddziały i Punkt Kasowy.

Zadania związane z identyfikowaniem, pomiarem i monitorowaniem oraz opiniowaniem/rekomendowaniem zmian stóp procentowych wykonuje - Zespół Analiz i Ryzyk Bankowych.

Analizy ryzyka stopy procentowej sporządzane są w cyklach miesięcznych a raport zawiera:

- zestawienie struktury aktywów i pasywów oprocentowanych, według stawek referencyjnych, z wyliczonym średnioważonym oprocentowaniem oraz średnioważonym wskaźnikiem zmian do stawek referencyjnych,
- zestawienie niedopasowania (luki) w poszczególnych przedziałach przeszacowania, dla aktywów i pasywów sklasyfikowanych według stóp referencyjnych,

- testy warunków skrajnych – scenariusze zmian wyniku odsetkowego w okresie 12 miesięcy,
- zestawienie poziomu wykorzystania obowiązujących w Banku limitów, ograniczających poziom ryzyka stopy procentowej,
- informacje o poziomie marży odsetkowej Banku oraz spreadu (różnicy pomiędzy oprocentowaniem aktywów i pasywów),
- prognozę przychodów, kosztów i wyniku odsetkowego – za zlecenie Zarządu,
- informację o poziomie (stopniu) wykorzystania poszczególnych limitów w zakresie ryzyka stopy procentowej, o przekroczeniach i podjętych działaniach,
- wyniki szacowania kapitału wewnętrznego w zakresie ryzyka stopy procentowej,
- inne informacje ważne z punktu widzenia zarządzania ryzykiem stopy procentowej.

4) Ryzyko płynności

Nadzór nad:

- pomiarem i monitorowaniem ryzyka płynności sprawuje Członek Zarządu,
- zarządzaniem ryzykiem płynności w Banku sprawuje Wiceprezes Zarządu – Główny Księgowy.

Zadania związane z :

- utrzymaniem bieżącej, krótkoterminowej płynności Banku sprawuje komórka zarządzająca – Zespół Finansowo – Księgowy (pracownicy zajmujący się operacjami finansowymi),
- z identyfikacją, pomiarem, monitorowaniem i kontrolowaniem ryzyka płynności w Banku sprawuje komórka monitorująca - Zespół Analiz i Ryzyk Bankowych.

Monitorowanie i raportowanie ryzyka płynności dokonuje Zespół Analiz i Ryzyk Bankowych w cyklach miesięcznych; raport obejmuje w szczególności następujące elementy:

- zestawienie kalkulacji nadzorczych miar płynności i wskaźnika LCR,
- raport stabilności środków uznanych przez Bank za stabilne źródło finansowania,
- zestawienie terminów płatności aktywów i pasywów zestawienie - pierwotne i urealnione,
- wybrane wskaźniki ekonomiczne,
- informacja o przepływach finansowych Banku,
- informacje o poziomie koncentracji dużych zaangażowań pasywnych Banku,
- potencjalne źródła zabezpieczenia płynności Banku, w tym portfel kredytów do odsprzedaży,
- testy warunków skrajnych,
- wykonanie planu pozyskania i utrzymania środków obcych stabilnych (kwartalnie),
- pogłębioną analizę płynności długoterminowej (raz do roku),
- maksymalny okres obsługi klientów,

- poziom lokowanych środków w Banku Zrzeszającym,
- poziom limitów:
 - luki niedopasowania,
 - aktywów płynnych,
 - zobowiązań pozabilansowych udzielonych,
 - długoterminowych aktywów.

5) Ryzyko walutowe

Za obszar ryzyka walutowego w Banku odpowiadają:

- Wiceprezes Zarządu – Główny Księgowy w zakresie nadzoru nad zarządzaniem ryzykiem walutowym;
- Członek Zarządu w zakresie nadzoru nad pomiarem i monitorowaniem ryzyka walutowego.

Nadzór nad:

- lokowaniem wolnych środków i sprzedaży lub kupna waluty sprawuje Główny Księgowy; zadania związane z zarządzaniem działalnością walutową, w tym codzienne wyliczanie pozycji walutowej Banku, zarządzanie rachunkami walutowymi Nostro Banku w Banku Zrzeszającym, obsługę transakcji walutowych oraz lokowanie nadwyżek środków walutowych wykonuje Zespół Finansowo -Księgowy;
- Oddziały Banku w zakresie zarządzania ryzykiem walutowym odpowiadają za obsługę klientów w zakresie transakcji walutowych, ewidencjonowanie transakcji walutowych, zasilenia i odprowadzenia gotówki w walucie;

Monitorowanie i raportowanie ryzyka walutowego dokonuje Zespół Analiz i Ryzyk Bankowych w cyklach miesięcznych; raport obejmuje w szczególności następujące elementy:

- monitorowanie pozycji walutowej Banku, pomiar i monitorowanie ryzyka walutowego oraz sporządzanie analiz w tym zakresie,
- kontrolę obowiązujących limitów,
- przeprowadzanie testów warunków skrajnych.

6) Ryzyko operacyjne

Nadzór nad: zarządzaniem ryzykiem operacyjnym w Banku sprawuje **Wiceprezes Zarządu – Główny Księgowy**. Wyznaczony przez Wiceprezesa Zarządu pracownik Zespołu Analiz i Ryzyk Bankowych, zwany „**Koordynatorem ryzyka**”, odpowiedzialny jest za monitorowanie oraz koordynowanie wykonywanych w Banku zadań z zakresu tego ryzyka

Kierujący poszczególnymi jednostkami organizacyjnymi pełnią rolę tzw. Gestorów ryzyka i są odpowiedzialni za zarządzanie ryzykiem operacyjnym w podległych im jednostkach, w zakresie wszystkich wykonywanych w nich czynności.

Menadżerowie ryzyka pełnią rolę pomocniczą względem Gestora ryzyka i są odpowiedzialni za bieżące gromadzenie informacji o zdarzeniach i stratach operacyjnych. Bieżące zarządzanie ryzykiem operacyjnym polega na rejestrowaniu danych o incydentach i zdarzeniach rzeczywistych w programie **riskOperon**.

Bieżące zarządzanie ryzykiem operacyjnym w Banku polega na: zapobieganiu zdarzeniom operacyjnym powstającym w bieżącej działalności, w procesach oraz systemach, przy zastosowaniu mechanizmów kontrolnych adekwatnych do skali generowanego ryzyka; podejmowaniu działań zmierzających do ograniczenia liczby i skali występujących zagrożeń w przypadku przekroczenia akceptowanego poziomu; likwidowaniu negatywnych skutków zdarzeń operacyjnych; rejestrowaniu danych o zdarzeniach operacyjnych i poniesionych stratach operacyjnych.

Monitorowanie i raportowanie ryzyka operacyjnego dokonuje Koordynator ryzyka w cyklach kwartalnych; raport obejmuje w szczególności następujące elementy:

- zgromadzone dane o zdarzeniach operacyjnych,
- kluczowe wskaźniki ryzyka (KRI).

Koordynator ryzyka w ramach zarządzania ryzykiem operacyjnym monitoruje:

- poziom ryzyka operacyjnego na podstawie kluczowych wskaźników tego ryzyka,
- wielkości objęte limitami lub wartościami progowymi na ryzyko operacyjne,
- skuteczność podejmowanych działań w ramach redukcji lub transferu ryzyka operacyjnego.

Przedmiotem monitorowania ryzyka operacyjnego są:

- zarządzanie ryzykiem operacyjnym w oparciu o obowiązujące regulacje i przepisy prawne,
- poziom narażenia na ryzyko operacyjne,
- zdarzenia i straty operacyjne oraz ich skutki,
- KRI.

7) Ryzyko kapitałowe

Bank dokonuje agregacji wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka uznane za istotne, tym samym oblicza kapitał wewnętrzny w oparciu o metodę minimalnego wymogu kapitałowego.

Kapitał wewnętrzny obliczony zgodnie z obowiązującymi w Banku zasadami szacowania kapitału wewnętrznego.

W procesie monitorowania i raportowania ryzyka kapitałowego uczestniczą:

Zespół Analiz i Ryzyk Bankowych:

- monitoruje poziom funduszy własnych, identyfikuje potrzeby kapitałowe;
- ocenia stopień pokrycia funduszami różnych rodzajów ryzyka bankowego;

- wskazuje na rozwiązania zmierzające do efektywnego wykorzystania funduszy własnych;
- ocenia skalę zapotrzebowania Banku na zwiększenie funduszy własnych;
- wskazuje na sposoby ograniczania ryzyka, w przypadku pojawienia się zagrożeń związanych z brakiem adekwatności kapitałowej Banku;
- opracowuje sprawozdania z zakresu kapitału wewnętrznego i poziomu wewnętrznego współczynnika kapitałowego;
- opracowuje i weryfikuje procedury w zakresie zarządzania i planowania kapitałowego oraz szacowania kapitału wewnętrznego;
- gromadzi dane finansowe, potrzebne do monitorowania adekwatności kapitałowej Banku;
- monitoruje poziom adekwatności kapitałowej.

Zespół Finansowo-Księgowy:

- opracowuje plan kapitałowy;
- monitoruje plan kapitałowy;
- może wносить propozycje zmian do procedury szacowania kapitału wewnętrznego, w wypadku zaistnienia sytuacji specyficznej, której dotychczasowe procedury nie obejmowały.

System informacji zarządczej dostarcza informacji na temat:

- poziomu, struktury i zmian w funduszach własnych;
- poziomu uznanego kapitału;
- poziomu i zmian współczynników kapitałowych, w tym struktury i zmian w aktywach ważonych ryzykiem;
- poziomu i struktury kapitału wewnętrznego;
- wyników testów warunków skrajnych;
- realizacji przyjętych limitów alokacji;
- realizacji planu kapitałowego.

Bank zarządza poziomem adekwatności kapitałowej poprzez jednoczesne kreowanie wielkości funduszy własnych oraz wpływanie na poziom generowanego ryzyka.

Poziom adekwatności kapitałowej, mierzony wielkością współczynników kapitałowych, podlega systematycznemu monitorowaniu w okresach miesięcznych. W celu zapewnienia adekwatności funduszy własnych w relacji do poziomu ponoszonego ryzyka, Zarząd podejmuje działania o charakterze krótko- lub długoterminowym.

8) Ryzyko braku zgodności

Za całość koordynacji procesu identyfikacji i zarządzania w Banku ryzykiem braku zgodności jak też za nadzór nad działaniami osoby pełniącej funkcję ds. ryzyka braku zgodności odpowiada Prezes Zarządu Banku.

Komórki i jednostki organizacyjne Banku powiadamiają na bieżąco osobę pełniącą funkcję ds. ryzyka braku zgodności o przypadkach wystąpienia ryzyka braku zgodności.

Zadania komórki ds. zarządzania ryzykiem braku zgodności sprawuje wyznaczony pracownik Zespołu Analiz i Ryzyk Bankowych.

W zarządzaniu ryzykiem braku zgodności Bank przede wszystkim kładzie nacisk na prowadzenie działań zgodnych z nie tylko szeroko rozumianymi normami prawnymi (zewnętrznymi i wewnętrznymi) lecz również normami, które charakteryzują Bank jako instytucję zaufania publicznego. Zarządzanie ryzykiem braku zgodności w Banku polega na:

- zapobieganiu naruszeń compliance,
- identyfikowaniu naruszeń compliance,
- wdrażaniu odpowiednich działań naprawczych w przypadku pojawienia się naruszeń compliance,
- monitorowaniu czy wdrożone działania naprawcze są skuteczne.

Osoba ds. zarządzania ryzykiem braku zgodności:

- prowadzi rejestr naruszeń compliance,
- sporządza na potrzeby Zarządu i Rady Nadzorczej przynajmniej raz na rok informacje dotyczące stopnia efektywności zarządzania ryzykiem braku zgodności,
- przedstawia Zarządowi propozycje działań, które będą miały na celu minimalizowanie powstałego ryzyka braku zgodności i ograniczanie występowania takich naruszeń przepisów prawa i norm postępowania przyszłości,
- na bieżąco informuje Zarząd Banku o przypadkach występowania istotnych naruszeń compliance,
- kształtuje świadomość istnienia ryzyka braku zgodności wśród pracowników Banku poprzez realizowanie szkoleń z obszaru compliance (lub w inny sposób przyjęty w Banku),

Kierownik Zespołu Analiz i Ryzyk Bankowych:

- opiniuje nowe produkty lub procesy pod kątem ryzyka ewentualnego wystąpienia zdarzeń compliance,
- opiniuje procedury, o których mowa w obowiązujących w Banku zasadach opracowywania i wprowadzania regulacji wewnętrznych, wewnętrzne pod kątem ich zgodności z zewnętrznymi przepisami prawa oraz występowania ewentualnych zapisów, które mogłyby wygenerować naruszenie compliance,

Zespół Organizacyjno- Samorządowy:

- monitoruje terminowość i zakres aktualizacji procedur, o których mowa w obowiązujących w Banku zasadach opracowywania i wprowadzania regulacji wewnętrznych pod kątem ich zgodności ze zmianami w zewnętrznym przepisach prawa,
- informuje w sposób ogólnie dostępny pracowników Banku o zaistniałych zmianach w zewnętrznym przepisach prawa.

Raporty z ryzyka braku zgodności skupiają się na podstawowych zadaniach, które ma spełniać zarządzanie tym ryzykiem i dotyczą prawidłowości wdrażania regulacji wewnętrznych i

dostosowania ich do obowiązujących przepisów prawa i standardów, ocenie skutków zdarzeń compliance. Ponadto, ocenę ryzyka braku zgodności, w tym informacje o zmianie profilu ryzyka wraz z podsumowaniem wszystkich zdarzeń compliance, które wystąpiły w okresie objętym raportem, rekomendowane środki naprawcze, ocenę skutków rekomendowanych środków naprawczych, które były wydawane na bieżąco lub zawarte w poprzednim raporcie.

2.4. Strategia w zakresie zabezpieczenia i ograniczenia ryzyka (art.435.1.d)

Celem ograniczania ryzyka, Bank wprowadził szereg limitów, pozwalających na dywersyfikację ryzyka oraz wdrożenie w odpowiednim momencie mechanizmów zapobiegających powstaniu nadmiernego ryzyka.

W przypadku przekroczenia ustanowionego limitu, raporty zawierają informację na temat przyczyn przekroczenia, w tym ustalenia faktu, czy przekroczenie ma charakter jednorazowy czy jest wynikiem zmian strukturalnych oraz rekomendacje działań umożliwiających utrzymanie ryzyka na bezpiecznym dla Banku poziomie.

Ponadto w Banku wprowadzona została „Instrukcja prawnych form zabezpieczeń wierzytelności banku w Banku Spółdzielczym w Kowalu” mająca na celu zapewnienie bankowi zwrotu przysługującej mu w stosunku do klienta wierzytelności, w razie gdyby nie dokonał on spłaty tej wierzytelności w terminie ustalonym w umowie.

2.5. Oświadczenie na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem, dające pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii Banku (art.435.1.e)

Zatwierdzone przez Zarząd Banku oświadczenie na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem, dające pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii Banku stanowi **Załącznik nr 1** do niniejszej Informacji.

2.6. Oświadczenie na temat ryzyka, w którym pokrótce omówiono ogólny profil ryzyka Banku związany ze strategią działalności (art.435.1.f)

Zatwierdzone przez Zarząd Banku oświadczenie na temat ogólnego profilu ryzyka Banku zawierające kluczowe wskaźniki i dane liczbowe, zapewniające zewnętrznym zainteresowanym stronom całościowy obraz zarządzania ryzykiem przez Bank, w tym tolerancje na ryzyko określone przez Radę Nadzorczą Banku stanowi **Załącznik nr 2** do niniejszej Informacji.

2.7. Informacje w zakresie zasad zarządzania

1. Liczba stanowisk dyrektorskich zajmowanych przez członków organu zarządzającego (art.435.2.a)

Członkowie Zarządu nie zajmują stanowisk dyrektorskich.

2. Polityka rekrutacji dotycząca wyboru członków organu zarządzającego oraz rzeczywistego stanu ich wiedzy, umiejętności i wiedzy specjalistycznej; strategia w zakresie zróżnicowania w odniesieniu do wyboru członków organu zarządzającego, jego celów i wszelkich odpowiednich zadań określonych w tej polityce oraz zakresu, w jakim te cele i zadania zostały zrealizowane (art.435.2.b-c)

Rada Nadzorcza składa się z 10 członków powołanych przez Zebranie przedstawicieli na 4 – letnią kadencję. Podstawową misją Rady jest wykonywanie funkcji nadzorczej. Rada sprawuje nadzór nad działalnością Banku we wszystkich dziedzinach. Członkowie Rady Nadzorczej posiadają odpowiednie kompetencje do prowadzenia spraw i dają rękojmię należytego wykonywania powierzonych im obowiązków. Reprezentują wysoki poziom etyczny oraz są w stanie poświęcić niezbędną ilość czasu pozwalającą w sposób właściwy wykonywać funkcje w Radzie Nadzorczej. Rada Nadzorcza oraz poszczególni jej członkowie przy wykonywaniu nadzoru kierują się obiektywną oceną i osądem. Skład liczebny Rady jest adekwatny do charakteru i skali prowadzonej przez Bank działalności.

W Banku funkcjonuje „Procedura oceny kwalifikacji Członków Zarządu oraz Zarządu Banku Spółdzielczego w Kowalu”. Celem oceny jest stwierdzenie czy poszczególni członkowie Zarządu z osobna oraz Zarząd kolegiąlnie dają rękojmię ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem, w tym prowadzenia działalności bankowej z zachowaniem bezpieczeństwa wkładów i lokat w nim zgromadzonych a także czy posiadają wiedzę, doświadczenie i umiejętności niezbędne do realizacji zarządzania ryzykiem oraz czy ich reputacja osobista nie stwarza zagrożenia dla utraty reputacji Banku.

Rada Nadzorcza dokonała oceny odpowiedniości Członków Zarządu, podczas której oceniła wykształcenie, posiadane kwalifikacje, doświadczenie zawodowe, właściwość postawy wobec pełnionej funkcji, a także omówiła odpowiedniość w zakresie utraty reputacji. Na podstawie dokonanej oceny stwierdzono, iż Członkowie Zarządu dają rękojmię ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem, w tym prowadzenia działalności Banku z zachowaniem bezpieczeństwa wkładów i lokat w nim zgromadzonych oraz posiadają wiedzę, doświadczenie i umiejętności niezbędne do realizacji zarządzania ryzykiem.

Rada Nadzorcza w oparciu o kryterium reputacji oraz kryterium sprawowania funkcji zarządczych oceniła pozytywnie kwalifikacje Zarządu Banku Spółdzielczego w Kowalu za rok 2015, a kompetencje poszczególnych Członków dopełniają się w sposób umożliwiający zapewnienie odpowiedniego poziomu kolegiąlnego zarządzania Bankiem.

3. Utworzenie (bądź nie) przez instytucję oddzielnego komitetu ds. ryzyka oraz liczby posiedzeń komitetu, które się odbyły (art.435.2.d)

W Banku nie funkcjonuje komitet ds. ryzyka.

4. Opis przepływu informacji na temat ryzyka kierowanych do organu zarządzającego (art.435.2.e)

W Banku funkcjonuje system bieżącego i okresowego informowania i raportowania o istotnych rodzajach ryzyka a podstawą monitorowania procesu zarządzania ryzykiem jest formalnie ustanowiony system informacji zarządczej.

System sprawozdawczości zarządczej dostarcza informacji na temat:

- rodzajów i wielkości ryzyka w działalności Banku,
- profilu ryzyka,
- stopnia wykorzystania limitów wewnętrznych,
- wyników testów warunków skrajnych,
- skutków decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem.

Raporty z zakresu oceny poziomu poszczególnych rodzajów ryzyka Banku otrzymują:

- Zarząd Banku:
 - a) w cyklach miesięcznych w zakresie:
 - ryzyka kredytowego,
 - ryzyka stopy procentowej,
 - ryzyka płynności,
 - ryzyka koncentracji,
 - ryzyka kapitałowego,
 - ryzyka inwestycji,
 - ryzyka walutowego.
 - b) w cyklach kwartalnych w zakresie:
 - ryzyka operacyjnego,
 - ryzyka kredytowego DEK i EKZH,
 - poziomu i dynamiki kredytów udzielonych członkom Zarządu Banku i organów statutowych oraz osobom na kierowniczych stanowiskach.
 - c) w cyklach półrocznych w zakresie:
 - ryzyka braku zgodności.

Rada Nadzorcza otrzymuje raporty w cyklach kwartalnych i półrocznych.

Monitorowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością umożliwiającą dostarczenie informacji o zmianach profilu ryzyka Banku. Zakres oraz szczegółowość sprawozdań wewnętrznych są dostosowane do rodzaju raportowanego ryzyka oraz odbiorców informacji.

Rzetelność, dokładność oraz aktualność dostarczanych informacji zapewnia wprowadzony w Banku system kontroli wewnętrznej.

Szczegółowe zasady działania systemu informacji zarządczej reguluje w Banku odrębna procedura; ponadto w regulacjach dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka bankowego został określony w sposób ogólny zakres informacji zarządczej z obszaru, którego dotyczy regulacja; szczegółowy wykaz sprawozdań zarządczych określa odrębna regulacja.

3. ZAKRES STOSOWANIA WYMOGÓW ROZPORZĄDZENIA CRR (art. 436)

Bank nie posiadał podmiotów zależnych, w związku z powyższym nie dokonywał konsolidacji do celów rachunkowości i regulacji ostrożnościowych.

4. FUNDUSZE WŁASNE (CRR art. 437)

Bank przyjmuje strategię bezpiecznego funkcjonowania, opartą na utrzymywaniu rozmiarów działalności obciążonej ryzykiem na poziomie adekwatnym do posiadanych funduszy własnych. Wysokość funduszy własnych (kapitał uznany) Banku od 01.01.2014 r. wyliczana jest zgodnie z przepisami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26.06.2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (CRR) i dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26.06.2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi (CRD IV).

Główne zmiany uwzględniające stanowisko Komisji Nadzoru Finansowego, co do sposobu zaliczenia do kapitału uznanego, polegały na:

- 1) uznaniu funduszu udziałowego wg stanu na 31.12.2011 r. z uwzględnieniem stopniowej amortyzacji, w 2015 r. stawka wynosiła 10%;
- 2) uznaniu w ramach przejściowych korekt kapitału podstawowego Tier I
 - funduszu z aktualizacji wyceny majątku trwałego w wartości 40%, po uwzględnieniu 60% amortyzacji;
 - zysków z wyceny instrumentów dłużnych lub kapitałowych zakwalifikowanych do portfela „dostępne do sprzedaży” w wartości 40%, po uwzględnieniu 60% amortyzacji.

Na fundusze własne składał się kapitał Tier I oraz kapitał Tier II.

Szczegółowe informacje na temat poszczególnych elementów funduszy własnych zawiera poniższa tabela:

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota (w tys. zł)	Opis głównych cech instrumentów	Przepis Rozporządzenia CRR
1.	Kapitał rezerwowy (fundusz zasobowy i rezerwowy)	18 336	Fundusz tworzony z odpisów z zysków za kolejne lata (niepodzielony) oraz wpłat wpisowego	Art.29 ust.1.
2.	Fundusz ogólnego ryzyka	171	Fundusz tworzony z odpisów z zysków za kolejne lata	Art. 26 ust.1.
3.	Fundusz udziałowy	761	Wartość udziałów członkowskich według stanu na 31.12.2011 r. po uwzględnieniu amortyzacji w wysokości 20% w 2014 r. oraz 10% w 2015 r.	Korekty okresu przejściowego dotyczące instrumentów kapitałowych zaliczane do CET 1 Art. 483(1) do (3) i art. 484-487 Instrumenty kapitałowe wyemitowane w związku z zastosowaniem zasad praw nabytych w odniesieniu do instrumentów stanowiących pomoc państwa, które spełniają wymogi zakwalifikowania do CET 1 określone w art.484-487
4.	Wartości niematerialne i prawne	-14	Wartość netto wartości niematerialnych i prawnych pomniejszająca fundusze własne zgodnie z zapisami art. 127 Prawa Bankowego	Art.. 36 ust. 1 lit. b)
5.	Skumulowane inne całkowite dochody	200	Kwota, którą należy zgłosić, jest kwotą po odliczeniu wszelkich obciążeń podatkowych dających się przewidzieć w chwili wyliczenia tej kwoty, a przed zastosowaniem filtrów ostrożnościowych	Art. 4 ust.1 pkt 100 i art. 26 ust 1 lit d)
6.	Inne pozycje lub korekty kapitału CET 1	-120		Art. 6
Tier I		19 334		
Tier II		0		
Razem Fundusze		19 334		

- W 2015 roku nastąpiło zwiększenie funduszu zasobowego ogółem o kwotę 1 646 tys. zł, z tego z podziału nadwyżki bilansowej za 2014 rok przekazano 1 645,98 tys. zł oraz wpłat wpisowego 0,09 tys. zł.; zmniejszenie funduszu w 2015 r. nie wystąpiło.
- Fundusz ogólnego ryzyka bez zmian.
- Podstawę obliczania funduszu udziałowego stanowi kwota opłaconych udziałów wg stanu na 31.12.2011 r. pomniejszona o wszelkie wypłaty, które miały miejsce w latach 2012-2015, zamortyzowana o 20% w roku 2014 oraz o kolejne 10% w roku 2015.
- Wartość jednego udziału wynosiła 400,00 zł.
- W 2015 r. nie dokonano sekurytyzacji aktywów.

5. WYMOGI KAPITAŁOWE (CRR art. 438)

Bank Spółdzielczy w Kowalu stosuje następujące metody wyliczania wymogów kapitałowych:

- metodę standardową w zakresie ryzyka kredytowego,
- metodę wskaźnika bazowego w zakresie ryzyka operacyjnego,
- metodę de minimis w zakresie ryzyka walutowego.

Bank stosuje współczynnik wsparcia, o którym mowa w § 501 Rozporządzenia CRR.

Wartość aktywów ważonych ryzykiem obliczonych dla ekspozycji wobec małego lub średniego przedsiębiorcy (MŚP), zaliczonych do ekspozycji wobec przedsiębiorstw, ekspozycji detalicznych lub ekspozycji zabezpieczonych hipotekami na nieruchomościach, Bank dodatkowo mnoży przez współczynnik wsparcia równy 0,7619.

Poniższa tabela przedstawia kwoty stanowiące 8% ekspozycji ważonej ryzykiem po zastosowaniu współczynnika wsparcia wobec (MŚP) dla każdej z klas ekspozycji wg stanu na 31.12.2015 r.:

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota (w tys. zł)
1.	Ekspozycje wobec rządów i banków centralnych	0
2.	Ekspozycje wobec samorządów terytorialnych i władz lokalnych	212
3.	Ekspozycje wobec sektora publicznego	0
4.	Ekspozycje kapitałowe	128
5.	Ekspozycje wobec instytucji	1 345
6.	Ekspozycje wobec przedsiębiorców	1 054
7.	Ekspozycje detaliczne	88
8.	Ekspozycje zabezpieczonych na nieruchomościach	3 363
9.	Ekspozycje, których dotyczy niewykonania zobowiązania	0
10.	Ekspozycje należące do nadzorczych kategorii wysokiego ryzyka	0
11.	Ekspozycje z tyt. j. uczestnictwa w inst. zbiorowego inwestowania	139
12.	Inne ekspozycje	281
	RAZEM	6 610

Poniższe zestawienie przedstawia poziom wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka w tys. zł według stanu na dzień 31.12.2015 r.:

Wyszczególnienie	Alokacja kapitału wg Filaru I	Alokacja dodatkowego kapitału wg Filaru II
Ryzyko kredytowe	6 609,8	641
Ryzyko walutowe	-	47,7
Ryzyko operacyjne	1 129,4	-
Pozostałe wymogi	-	-
Ryzyko koncentracji zaangażowań	-	-
Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej	-	1 978,8
Ryzyko płynności	-	-
Ryzyko wyniku finansowego	-	-
Ryzyko kapitałowe	-	-
Pozostałe ryzyka	-	-
Kapitał regulacyjny	7 739,2	
Kapitał wewnętrzny	10 406,7	
Współczynnik wypłacalności [%]	19,99	
Wewnętrzny współczynnik wypłacalności[%]	14,86	

Wyliczenia zostały dokonane zgodnie z „Zasadami wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko w Banku Spółdzielczym w Kowalu” i „Zasadami szacowania kapitału wewnętrznego w Banku Spółdzielczym w Kowalu”

W celu ustalenia łącznej wartości oszacowanych wymogów kapitałowych Bank dokonuje zestawienia wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka, dotyczących zarówno Filaru I jak i Filaru II. Łączna wartość wewnętrznego wymogu kapitałowego z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka na dzień 31.12.2015 r. stanowiła kwotę 10 406,7 tys. zł i była wynikiem ryzyka ponoszonego przez Bank z Filaru I i Filaru II.

6. EKSPOZYCJA NA RYZYKO KREDYTOWE KONTRAHENTA (CRR art. 439)

Bank nie ogłasza informacji w zakresie ryzyka kredytowego kontrahenta, ponieważ w Banku nie występowały instrumenty pochodne oraz transakcje z przyrzeczeniem odkupu w rozumieniu art. 439 CRR.

7. BUFORY KAPITAŁOWE (CRR art. 440)

Na dzień 31.12.2015 r. Bank nie był zobowiązany do ujawniania informacji w tym zakresie.

8. WSKAŹNIKI GLOBALNEGO ZNACZENIA SYSTEMOWEGO (CRR art. 441)

Obowiązek ujawniania nie dotyczy Banku.

9. KOREKTY Z TYTUŁU RYZYKA KREDYTOWEGO (CRR art. 442)

Dla wyliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, ekspozycję uznaje się za ekspozycję, której dotyczy niewykonanie zobowiązania, jeżeli przeterminowanie przekracza 90 dni, a przeterminowana kwota przekracza w przypadku ekspozycji detalicznych 500 zł, a w przypadku pozostałych klas ekspozycji przeterminowana kwota przekracza 3.000 zł.

W sytuacji, gdy kredytobiorca posiada kilka ekspozycji, ale tylko części z nich dotyczy niewykonania zobowiązania, do tej klasy zaliczane są tylko ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania – w przypadku ekspozycji wobec klientów detalicznych; wszystkie ekspozycje kredytobiorcy – w przypadku pozostałych klientów.

Stosowane w rachunkowości definicje pozycji przeterminowanych i o utraconej jakości (art.442 a)

Ekspozycje przeterminowane – ekspozycja, której przeterminowanie przekracza 90 dni, a przeterminowana kwota przekracza, w przypadku ekspozycji detalicznych 500 złotych, zaś w przypadku pozostałych klas ekspozycji, przeterminowana kwota przekracza 3 000,00 zł zgodnie z podejściem określonym w Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (tekst jednolity Dz. U. 2015 r. poz. 2066).

Rozróżniamy następujące rodzaje należności zagrożonych:

- 1) w odniesieniu do ekspozycji kredytowych innych niż detaliczne:
 - a) ekspozycje kredytowe „poniżej standardu” – obejmujące:
 - ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 3 miesiące i nie przekracza 6 miesięcy,
 - ekspozycje kredytowe wobec dłużników, których sytuacja ekonomiczno- finansowa może stanowić zagrożenie terminowej spłaty ekspozycji;
 - b) ekspozycje kredytowe „wątpliwe” – obejmujące:
 - ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 6 miesięcy i nie przekracza 12 miesięcy,
 - ekspozycje kredytowe wobec dłużników, których sytuacja ekonomiczno-finansowa ulega znacznemu pogorszeniu, a zwłaszcza gdy ponoszone straty w sposób istotny naruszają ich kapitały (aktywa netto);

c) ekspozycje kredytowe „stracone” – obejmujące:

- ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 12 miesięcy,
- ekspozycje kredytowe wobec dłużników, których sytuacja ekonomiczno-finansowa pogorszyła się w sposób nieodwracalnie uniemożliwiający spłacenie długu,
- ekspozycje kredytowe wobec dłużników, w stosunku do których ogłoszono upadłość lub w stosunku do których nastąpiło otwarcie likwidacji z wyjątkiem, gdy następuje ona na podstawie przepisów o komercjalizacji i prywatyzacji,
- ekspozycje kredytowe wobec dłużników, przeciwko którym bank złożył wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego,
- ekspozycje kredytowe kwestionowane przez dłużników na drodze postępowania sądowego,
- ekspozycje kredytowe wobec dłużników, których miejsce pobytu jest nieznane i których majątek nie został ujawniony;

2) w odniesieniu do ekspozycji kredytowych wynikających z pożyczek i kredytów detalicznych:

a) ekspozycje kredytowe „normalne” – obejmujące ekspozycje, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek nie przekracza 6 miesięcy,

b) ekspozycje kredytowe „stracone” – obejmujące:

- ekspozycje, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 6 miesięcy,
- ekspozycje kredytowe wobec dłużników, przeciwko którym Bank złożył wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego,
- ekspozycje kredytowe wobec dłużników, których miejsce pobytu jest nieznane i których majątek nie został ujawniony.

Opis strategii przyjętych w celu określenia korekt z tytułu szczególnego i ogólnego ryzyka kredytowego (art.442 b)

Dla potrzeb naliczenia odpowiedniej wysokości rezerw celowych od ekspozycji kredytowych klasyfikowanych do kategorii „normalnej”, „pod obserwacją”, „poniżej standardu”, „wątpliwej” lub „straconej”, stosuje się zasady wynikające z Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r. (tekst jednolity Dz. U. z 2015r. poz. 2066) w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków oraz zasady określone w „Procedurze tworzenia rezerw celowych na ryzyko związane z działalnością Banku Spółdzielczego w Kowalu” oraz w „Zasadach spisywania należności z bilansu Banku Spółdzielczego w Kowalu”.

Całkowita kwota ekspozycji po rozliczeniu równoważących się transakcji i bez uwzględnienia skutków ograniczenia ryzyka kredytowego, a także średnią kwotę ekspozycji w danym okresie z podziałem na różne kategorie ekspozycji (art. 442 c)

Ekspozycje kredytowe według wyceny bilansowej (po korektach rachunkowych) na dzień 31.12.2015 r., bez uwzględnienia skutków ograniczania ryzyka kredytowego oraz średnią kwotę

ekspozycji z 5 stanów, tj. za okres od 31.12.2014 r. do 31.12.2015 r. w podziale na klasy przedstawia poniższa tabela (dane w tys. zł):

Lp.	Wyszczególnienie	Stan na dzień 31.12.2015 r.	Średnia kwota w okresie od 31.12.2014 r. do 31.12.2015 r.
1	Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	558	769
2	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	13 245	13 969
3	Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	21	36
4	Ekspozycje wobec instytucji	76 527	77 759
5	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	16 412	22 165
6	Ekspozycje detaliczne	1 473	1 528
7	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	55 342	47 193
8	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	0	14
9	Ekspozycje związane z przedsiębiorstwami zbiorowego inwestowania	3 475	3 174
10	Ekspozycje kapitałowe	1598	1 599
11	Inne pozycje	5 624	5 726
RAZEM (metoda standardowa)		174 275	173 932

Rozkład geograficzny ekspozycji w podziale na obszary ważne pod względem istotnych kategorii ekspozycji wraz z dodatkowymi szczegółowymi podziałami w stosownych przypadkach

(art. 442 d)

W zakresie struktury geograficznej przyjmuje się, iż terenem działania Banku jest teren województwa kujawsko - pomorskiego. W ocenie Banku ryzyko kredytowe na terenie działania Banku jest jednorodne i nie zachodzi potrzeba badania zaangażowania w poszczególne gminy bądź powiaty i województwa.

Rozkład ekspozycji w zależności od branży lub typu kontrahenta z podziałem na kategorie ekspozycji, w tym określenie ekspozycji wobec MŚP, wraz z dodatkowymi szczegółowymi podziałami w stosownych przypadkach (art. 442 e)

Struktura zaangażowania Banku według typu kontrahenta w rozbiciu na kategorie należności według stanu na dzień 31.12.2015 r. została zaprezentowana w poniższych tabelach (wartości nominalne z pozabilansem dotyczącym finansowania):

- a) struktura zaangażowania Banku wobec sektora finansowego:

Lp.	Typ kontrahenta	Wartość nominalna (w tys. zł)
1.	Instytucje finansowe:	80 667
	- Banki	77 968
	- Pozostałe instytuc. sektora finansowego	2 699
	Należności normalne	0
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	0
	Razem zaangażowanie w sektorze finansowym	80 667

b) struktura zaangażowania Banku wobec sektora niefinansowego:

Lp.	Typ kontrahenta	Wartość nominalna(w tys. zł)
1.	Przedsiębiorstwa i spółki państwowe	0
	Należności normalne	0
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	0
2.	Przedsiębiorstwa i spółki prywatne oraz spółdzielnie	14 356
	Należności normalne	13 401
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	955
3.	Przedsiębiorcy indywidualni	8 003
	Należności normalne	7 780
	Należności pod obserwacją	223
	Należności zagrożone	0
4.	Osoby prywatne	11 713
	Należności normalne	11 706
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	7
5.	Rolnicy indywidualni	40 528
	Należności normalne	40 345
	Należności pod obserwacją	39
	Należności zagrożone	144
6.	Instytucje niekomerc. działające na rzecz gospodarstw domowych	189
	Należności normalne	189
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	0
Razem zaangażowanie w sektorze niefinansowym		74 789

c) struktura zaangażowania Banku wobec sektora budżetowego:

Wyszczególnienie	Wartość (w tys. zł)
Należności normalne	13 250
Należności pod obserwacją	0
Należności zagrożone	0
Razem zaangażowanie w sektorze budżetowym	13 250

Strukturę zaangażowania Banku w poszczególnych branżach (z przyznanymi niewykorzystanymi liniami kredytowymi i udzielonymi gwarancjami) według stanu na dzień 31.12.2015 r. przedstawia poniższa tabela:

	Branże	Wartość (w tys. zł)
1.	Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo i rybactwo	40 685
2.	Górnictwo i wydobywanie	59
3.	Przetwórstwo przemysłowe	5 611
4.	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, gorącą wodę, parę wodną i powietrze do układów	980
5.	Budownictwo	4 071
6.	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych; włączając motocykle	11 594
7.	Transport i gospodarka magazynowa	133
8.	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	334
9.	Informacja i komunikacja	0
10.	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	0
11.	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0
12.	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	650
13.	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	0
14.	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	13 250
15.	Edukacja	0

16.	Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	248
17.	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	0
18.	Pozostała działalność usługowa	189
19.	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; Gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi	0
20.	Organizacje i zespoły eksterytorialne	0
21.	Leasing finansowy	2 699
22.	Inne	0
	Razem zaangażowanie z wyłączeniem osób prywatnych	80 503

Zestawienie rezydualnych terminów zapadalności dla wszystkich ekspozycji z podziałem na kategorię ekspozycji wraz dodatkowymi szczegółowymi podziałami w stosownych przypadkach (art. 442 f)

Strukturę ekspozycji według okresów zapadalności (bez odsetek) w podziale na istotne klasy należności według stanu na dzień 31.12.2015 r. przedstawia poniższa tabela (dane w tys. zł):

Klasy należności	Bez określonego terminu	Do roku	1-5 lat	5-10 lat	10-20 lat	Pow. 20 lat
1. Kasa	2 116	0	0	0	0	0
2. Należności od sektora finansowego	4 214	74 328	1 975	150	0	0
- Banki	4 214	73 754	0	0	0	0
- pozostałe instytucje finansowe	0	574	1 975	150	0	0
3. Należności od sektora niefinansowego	1 090	23 686	27 037	11 838	4 501	230
- osoby fizyczne	8	1 710	4 073	2 855	2 463	230
- podmioty gospodarcze	1 082	21 976	22 964	8 983	2 038	0
4. Należności od sektora instytucji rządowych i samorządowych	0	1 497	5 219	4 491	2 043	0
RAZEM	7 420	99 548	34 231	16 479	6 544	230

Podział na istotne branże lub typy kontrahenta - kwoty: (art. 442 g)

- 1) ekspozycji o utraconej wartości i ekspozycji przeterminowanych, przedstawione oddzielnie,
- 2) korekt z tytułu szczególnego i ogólnego rodzaju ryzyka kredytowego,
- 3) narzutów związanych z korektami z tytułu szczególnego i ogólnego ryzyka kredytowego w danym okresie sprawozdawczym.

Strukturę należności zagrożonych w wartości bilansowej, tj. po pomniejszeniach o utworzone rezerwy celowe i pobraną prowizję od udzielonych kredytów rozliczoną wg ESP w rozbiciu na istotne klasy ekspozycji kredytowych z odsetkami według stanu na dzień 31.12.2015 r. przedstawiają poniższe tabele:

- a) przedsiębiorstwa i spółki prywatne oraz spółdzielnie:

Lp.	Przedsiębiorstwa i spółki prywatne oraz spółdzielnie	Wartość (w tys. zł)
1.	Należności zagrożone (kredyt i odsetki)	1 311
	Kredyty zagrożone, w tym:	955
	<i>Kredyty przeterminowane (wartość nominalna)</i>	816
	Rezerwy celowe	955
	Korekta wartości	0
	Odsetki	356
	RAZEM (wartość bilansowa)	356

- b) przedsiębiorcy indywidualni:

Lp.	Przedsiębiorcy indywidualni	Wartość (w tys. zł)
1.	Należności zagrożone (kredyty i odsetki)	0
	Kredyty zagrożone, w tym:	0
	<i>Kredyty przeterminowane (wartość nominalna)</i>	0
	Rezerwy celowe	0
	Korekta wartości	0
	Odsetki	0
	RAZEM (wartość bilansowa)	0

c) osoby prywatne:

Lp.	Osoby prywatne	Wartość (w tys. zł)
1.	Należności zagrożone (kredyty i odsetki)	10
	Kredyty zagrożone, w tym:	7
	<i>Kredyty przeterminowane (wartość nominalna)</i>	7
	Rezerwy celowe	7
	Korekta wartości	0
	Odsetki	3
RAZEM (wartość bilansowa)		3

d) rolnicy indywidualni:

Lp.	Rolnicy indywidualni	Wartość (w tys. zł)
1.	Należności zagrożone (kredyty i odsetki)	215
	Kredyty zagrożone, w tym:	144
	<i>Kredyty przeterminowane (wartość nominalna)</i>	134
	Rezerwy celowe	144
	Korekta wartości	3
	Odsetki	70
RAZEM (wartość bilansowa)		67

Wartość bilansowa netto wszystkich ekspozycji zagrożonych wynosi **426 tys. zł.**

Uzgodnienie zmian korekty o szczególne i ogólne ryzyko kredytowe dla ekspozycji o utraconej wartości (art. 442 i)

Rezerwy celowe na ryzyko związane z ekspozycjami kredytowymi zaklasyfikowanymi do kategorii „pod obserwacją”, „poniżej standardu”, „wątpliwe” i „stracone” tworzy się na podstawie indywidualnej oceny ryzyka obciążającego daną ekspozycję, jednak w wysokości co najmniej wymaganego poziomu rezerw, stanowiącego w relacji do podstawy tworzenia rezerw celowych:

1. 1,5% - w przypadku kategorii „pod obserwacją”,
2. 20% - w przypadku kategorii „poniżej standardu”,
3. 50% - w przypadku kategorii „wątpliwe”,
4. 100% - w przypadku kategorii „stracone”.

Stan rezerw celowych na początek i koniec roku obrotowego 2015 r. oraz ich zmiany przedstawia poniższa tabela (dane w tys. zł):

Kategorie należności	Stan na początek roku obrotowego	Zwiększenia rezerw (utworzenie)	Rozwiązanie rezerw	Stan na koniec roku obrotowego
Należności w sytuacji normalnej	17	19	20	16
- sektor finansowy	-	-	-	-
- sektor niefinansowy	17	19	20	16
- sektor budżetowy	-	-	-	-
Należności pod obserwacją	3	5	4	4
- sektor finansowy	-	-	-	-
- sektor niefinansowy	3	5	4	4
- sektor budżetowy	-	-	-	-
Należności poniżej standardu	0	13	13	0
- sektor finansowy	-	-	-	-
- sektor niefinansowy	0	13	13	
- sektor budżetowy	-	-	-	-
Należności wątpliwe	25	0	25	0
- sektor finansowy	-	-	-	-
- sektor niefinansowy	25	0	25	0
- sektor budżetowy	-	-	-	-
Należności stracone	934	174	2	1 106
- sektor finansowy	-	-	-	-
- sektor niefinansowy	934	174	2	1 106
- sektor budżetowy	-	-	-	-
RAZEM	979	211	64	1 126

10. AKTYWA WOLNE OD OBCIĄŻEŃ (CRR art. 443)

Do czasu opracowania regulacyjnych standardów technicznych, tj. do dnia 1 stycznia 2016 r. – obowiązek ujawniania nie dotyczy Banku.

11. KORZYSTANIE Z ECAI - ZEWNĘTRZNYCH INSTYTUCJI OCENY WIARYGODNOŚCI KREDYTOWEJ (CRR art. 444)

W 2015 roku Bank nie korzystał z usług zewnętrznej firmy ratingowej.

,

12. EKSPozyCJA NA RYZYKO RYNKOWE (CRR art. 445)

W 2015 r. w zakresie ryzyka rynkowego Bank wyznaczał wymóg wyłącznie na ryzyko walutowe.

W 2015 r. wystąpił wymóg kapitałowy na ryzyko walutowe.

Wymóg kapitałowy wyznaczony na ryzyko rynkowe, zgodnie z art. 92 ust. 3 lit. b) CRR nie dotyczy Banku.

13. RYZYKO OPERACYJNE (CRR art. 446)

Ryzyko operacyjne to ryzyko poniesienia przez Bank strat, wynikających z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi, systemów informatycznych lub zdarzeń zewnętrznych.

Bank obliczając wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego stosuje metodę podstawowego wskaźnika (BIA).

Klasyfikacja zdarzeń operacyjnych służy identyfikacji przyczyn powstawania tych zdarzeń, pomiarowi ryzyka operacyjnego oraz wykorzystania narzędzi statystycznych.

Rejestr zdarzeń ryzyka operacyjnego zgodnie z nową Rekomendacją M KNF obejmuje 7 kategorii.

Proces ewidencji incydentów ryzyka operacyjnego realizowany jest za pomocą programu informatycznego wspomagającego zarządzanie ryzykiem operacyjnym, który umożliwia rejestrację, analizę, pomiar i monitorowanie ryzyka.

W 2015 r. zarejestrowano łącznie 456 incydentów ryzyka operacyjnego o łącznej wartości strat 9,06 tys. zł. Limit kapitału na ryzyko operacyjne nie został przekroczony. Incydenty z kategorii 7 stanowią 74,56% ogółu zarejestrowanych zdarzeń ryzyka operacyjnego i dotyczą głównie: przekroczeń pogotowia kasowego, różnic kasowych i bankomatowych.

Rejestr zdarzeń ryzyka operacyjnego w 2015 r.:

Lp.	Podział wg kategorii	Razem	Straty (w tys. zł)
1	Oszustwa wewnętrzne	0	-
2	Oszustwa zewnętrzne	1	-
3	Polityka kadrowa i bezpieczeństwo w miejscu pracy	0	-
4	Klienci, produkty i praktyki biznesowe	57	-
5	Uszkodzenia aktywów	2	-
6	Zakłócenia działalności i błędy systemowe	56	8,90
7	Dokonywanie transakcji, dostawa oraz zarządzanie procesami	340	0,16
	Razem	456	9,06

W 2015 roku w trwała wymiana sprzętu informatycznego w związku z wytycznymi Rekomendacji D.

W celu ograniczenia ryzyka operacyjnego, w Banku podejmowane były działania prewencyjne, polegające między innymi na: podjęciu czynności na rzecz sprawnego działania bankomatów w związku z rosnącym znaczeniem samoobsługi klientów, pracownicy uczestniczyli w szkoleniach wewnętrznych i otwartych. W 2015 roku nie odnotowano zdarzeń w zakresie ryzyka operacyjnego, które istotnie wpłynęłyby na bezpieczeństwo funkcjonowania Banku.

14. EKSPOZYCJE W PAPIERACH KAPITAŁOWYCH NIEUWZGLĘDNIONYCH W PORTFELU HANDLOWYM (CRR art. 447)

Zróznicowanie między ekspozycjami pod względem ich celów, w tym w zakresie zysków kapitałowych oraz celów strategicznych, a także przegląd stosowanych technik rachunkowości oraz metod wyceny, w tym zasadnicze założenia i praktyki mające wpływ na wycenę oraz wszystkie znaczące zmiany tych praktyk (art. 447 a)

Podział ekspozycji ze względu na cel nabycia oraz opis stosowanych zasad rachunkowości i metod wyceny, w tym podstawowe założenia i praktyki mające wpływ na wycenę oraz opis wszelkich istotnych zmian tych praktyk przedstawiono poniżej.

Papiery wartościowe dostępne do sprzedaży, nie notowane na giełdzie na dzień 31.12.2015 r.:

Lp.	Rodzaj ekspozycji	Ilość akcji/udziałów	Wartość bilansowa (w tys. zł)	Cel nabycia
1.	Akcje SGB-Bank S.A.	8 930	893,00	Przyczyny strategiczne
	RAZEM	8 930	893,00	-

- W portfelu Banku na dzień 31.12.2015 r. znajduje się 8 930 akcji Banku Zrzeszającego SGB – Banku S.A. w Poznaniu w kwocie 893,00 tys. zł o wartości nominalnej 100 zł za sztukę.
- Bank jest również w posiadaniu udziału mniejszościowego w podmiocie niefinansowym (Spółdzielnia) w kwocie 1 tys. zł.

Bankowe papiery wartościowe według stanu na dzień 31.12.2015 r.:

Lp.	Wyszczególnienie	Ilość akcji/udziałów	Wartość bilansowa w tys. zł	Cel nabycia
1.	Bankowe pap. wart. SGB-Bank S.A.	300	302,32	Przyczyny strategiczne
2.	Bankowe pap. wart. SGB-Bank S.A.	20	200,37	Przyczyny strategiczne
3.	Bankowe pap. wart. SGB-Bank S.A.	200	201,10	Przyczyny strategiczne
	RAZEM	520	703,79	-

Bank posiada:

- ✓ 20 sztuk Bankowych Papierów Wartościowych SGB – Bank S.A. serii C podporządkowanych w rozumieniu art. 127 ust. 3 pkt. 2 lit. B Prawa Bankowego o numerze od 00792 do 00811 wyemitowanych przez SGB Bank S.A. w dniu 14 grudnia 2012 r. o wartości nominalnej 10 tys. zł za sztukę;
- ✓ 200 sztuk Bankowych Papierów Wartościowych SGB – Bank S.A. serii D podporządkowanych w rozumieniu art. 127 ust. 3 pkt. 2 lit. B Prawa Bankowego o numerze od 17491 do 17690 wyemitowanych przez SGB Bank S.A. w dniu 13 listopada 2013 r. o wartości nominalnej 1 tys. zł za sztukę
- ✓ 300 sztuk Bankowych Papierów Wartościowych SGB – Bank S.A. serii E podporządkowanych w rozumieniu art. 127 ust. 3 pkt. 2 lit B Prawa bankowego o numerze od 01451 do 01750 wyemitowanych przez SGB – Bank S.A. w dniu 15 października 2015 r. o wartości nominalnej 1 tys. zł za sztukę;

Wartość BPW wraz z naliczonymi odsetkami na 31.12.2015 r. wynosi 703,79 tys. zł. Zasady naliczania i wypłaty odsetek od BPW określone zostały w prospekcie emisyjnym SGB – Bank S.A. Papierom wartościowym z powyższych zestawień przypisujemy wagę 100% i wykazujemy jako ekspozycje kapitałowe.

Jednostki TFI według stanu na dzień 31.12.2015 r. przedstawia poniższe zestawienie:

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość bilansowa w tys. zł	Cel nabycia
1.	SGB Gotówkowy	3 474,93	Zysk z inwestycji
RAZEM		3 474,93	-

Bank dokupił w marcu 2015 r. dodatkowe jednostki za kwotę 1 400 tys. zł do posiadanych 2 000 tys. zł jednostek TFI SGB Gotówkowy Union Investment. Jest to specjalistyczny fundusz inwestycyjny otwarty, subfundusz pieniężny, o niskim ryzyku inwestycyjnym. Celem inwestycyjnym jest ochrona realnej wartości aktywów subfunduszu, a głównymi kategoriami lokat subfunduszu są dłużne papiery wartościowe i instrumenty rynku pieniężnego. Wartość bilansowa nabytych jednostek na dzień 31.12.2015 r. wynosi 3 474,93 tys. zł.

Zgodnie z przyjętą w Banku Polityką rachunkowości wyceny aktywów i pasywów na dzień bilansowy dokonuje się według zasad określonych w ustawie, z uwzględnieniem odpowiednio przepisów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków, przepisów rachunkowości zabezpieczeń oraz następujących zasad:

- aktywa finansowe i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy wycenia się według wartości godziwej, a skutki zmiany wartości godziwej zalicza się odpowiednio do przychodów lub kosztów z operacji finansowych, z zastrzeżeniem, że zobowiązanie, które ma zostać rozliczone przez przekazanie instrumentu kapitałowego, którego wartości godziwej nie można wiarygodnie ustalić, należy wycenić według zamortyzowanego kosztu;

- aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności wycenia się według zamortyzowanego kosztu, z uwzględnieniem metody efektywnej stopy procentowej;
- kredyty i pożyczki oraz inne należności Banku, które nie zostały zaklasyfikowane jako przeznaczone do obrotu, wycenia się według zamortyzowanego kosztu, z uwzględnieniem metody efektywnej stopy procentowej;
- aktywa finansowe dostępne do sprzedaży wycenia się według wartości godziwej, a skutki zmiany wartości godziwej odnosi się na kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny, do momentu wyłączenia aktywów finansowych z bilansu, w którym skumulowane skutki zmian wartości godziwej ujęte w kapitale (funduszu) z aktualizacji wyceny ujmuje się odpowiednio w przychodach lub kosztach finansowych; naliczone odsetki ujmuje się w przychodach z tytułu odsetek; należne dywidendy ujmuje się w przychodach z udziałów lub akcji, pozostałych papierów wartościowych i innych instrumentów finansowych, o zmiennej kwocie dochodu; w przypadku, w którym nastąpiła utrata wartości składnika aktywów finansowych, bank ujmuje skumulowane straty ujęte w kapitale (funduszu) z aktualizacji wyceny jako koszty finansowe z tytułu odpisów aktualizujących;
- akcje i udziały w jednostkach podporządkowanych, wycenia się według ceny nabycia z uwzględnieniem odpisów aktualizujących, lub według wartości godziwej;
- akcje i udziały w jednostkach podporządkowanych, które Bank przeznacza do sprzedaży wycenia się w wartości bilansowej albo w wartości godziwej, w zależności od tego, która z tych wartości jest niższa, z uwzględnieniem oszacowanych przez bank kosztów sprzedaży;
- aktywa przejęte za długi wycenia się według wartości godziwej, a skutki wyceny zalicza się odpowiednio do pozostałych przychodów operacyjnych lub pozostałych kosztów operacyjnych; w przypadku gdy wartość godziwa przejętych aktywów jest wyższa od kwoty długu, różnica stanowi zobowiązanie wobec kredytobiorcy;
- zobowiązania finansowe, które nie zostały zakwalifikowane do aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, wycenia się według zamortyzowanego kosztu, z uwzględnieniem metody efektywnej stopy procentowej;
- zobowiązania finansowe powstałe w wyniku utrzymania przez Bank zaangażowania w przeniesionych aktywach finansowych lub powstałe w wyniku przeniesienia składnika aktywów finansowych, a których nie wyłączono z bilansu, wycenia się:
 - a. według zamortyzowanego kosztu, z uwzględnieniem metody efektywnej stopy procentowej jeżeli przeniesiony składnik aktywów wyceniany jest wg tej metody,
 - b. w wartości godziwej, jeżeli przeniesiony składnik aktywów wyceniany jest według tej metody;
- rezerwy wycenia się w uzasadnionej, wiarygodnie oszacowanej wartości,
- kapitały (fundusze) własne oraz pozostałe aktywa i pasywa wycenia się w wartości nominalnej.

15.EKSPOZYCJA NA RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ PRZYPISANE POZYCIOM NIEUWZGLĘDNIONYM W PORTFELU HANDLOWYM (CRR art. 448)

Charakter ryzyka stopy procentowej i zasadnicze założenia oraz częstotliwość pomiarów ryzyka stopy procentowej (art. 448 a)

Ryzyko stopy procentowej jest definiowane przez Bank, jako niebezpieczeństwo negatywnego wpływu zmian stóp procentowych na wynik finansowy oraz na kształtowanie się poziomu funduszy własnych banku, w ramach którego bank wyróżnia następujące kategorie:

- 1) ryzyko przeszacowania,
- 2) ryzyko bazowe,
- 3) ryzyko opcji klienta,
- 4) ryzyko krzywej dochodowości.

Monitorowanie i raportowanie ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej odbywa się z częstotliwością miesięczną, dla wszystkich walut, przy wykorzystaniu następujących metod:

- analizy luki przeszacowania stopy procentowej,
- symulacji zmian wyniku odsetkowego,
- analizy zmian wartości ekonomicznej banku,
- analizy podstawowych wskaźników ekonomicznych związanych z oceną ryzyka stopy procentowej.

W zakresie przyszłych wcześniejszych spłat produktów kredytowych Bank nie stosuje sankcji w postaci prowizji. W przypadku wcześniejszego wycofania depozytów przez Klientów Bank nie stosuje sankcji w postaci dodatkowych opłat lub prowizji. W takich przypadkach Klient otrzymuje niższe odsetki.

Wahania w zakresie zysku, wartości gospodarczej lub innego stosownego wskaźnika używanego przez kierownictwo Banku do oceny skutków szokowych wzrostów lub spadków stóp procentowych (art. 448 b)

W tabeli poniżej zaprezentowano analizę warunków skrajnych obejmujących wpływ zmian wszystkich stóp referencyjnych oraz wskaźników zmian na wynik odsetkowy przyjmując skalę zmian od (-) 200 p. b. do (+) 200 p. b.

Stwierdzono, iż na dzień 31.12.2015 r. w przypadku spadku stóp o 200 punktów bazowych wynik odsetkowy Banku w skali 12 miesięcy zmniejszy się o 2 863,7 tys. zł. natomiast przy założeniu, że stopy procentowe wzrosną o 200 punktów bazowych wynik odsetkowy wzrośnie o 2 171,3 tys. zł.

Analiza wariantowa wpływu zmian stóp procentowych na wynik odsetkowy (w tys. zł.)

Punkty bazowe (+) wzrost / (-) spadek	Zmiana wyniku odsetkowego w skali 12 miesięcy
(+) 200	2 171,3
(+) 100	1 135,3
(+) 50	649,0
(+) 25	373,2
(-) 25	-468,5
(-) 50	-839,5
(-) 100	-1 385,3
(-) 200	-2 863,7

W procesie szacowania kapitału wewnętrznego Banku, uwzględnia się ryzyko stopy procentowej, które na 31 grudnia 2015 roku było istotne. Utworzony kapitał wewnętrzny wyniósł 1 978,8 tys. zł.

16. EKSPOZYCJA NA POZYCJE SEKURYZACYJNE (CRR art. 449)

Na dzień 31.12.2015 r. Bank nie posiadał ekspozycji na pozycje sekuryzacyjne.

17. POLITYKA W ZAKRESIE WYNAGRODZEŃ (CRR art. 450)

1. Realizując zapisy zawarte w Uchwale nr 258/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 4 października 2011 roku, dokonano oceny obowiązującego w Banku Spółdzielczym w Kowalu, systemu wynagradzania i stwierdzono, że brak w nim elementów zachęcających pracowników do podejmowania nadmiernego ryzyka. W Banku funkcjonuje system wynagradzania oparty na zmiennych składnikach wynagradzania w rozumieniu Uchwały.
2. Bank realizując zapisy Uchwały i stosując wskazaną w niej zasadę proporcjonalności wprowadził „Politykę zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku Spółdzielczym w Kowalu”, w ograniczonym zakresie, korzystając z możliwości indywidualnego określenia sposobu i zakresu stosowania przepisów dotyczących zmiennych składników wynagrodzeń.
3. Bank dokonał i raz w roku dokona analizy stanowisk, wymienionych w treści Uchwały oraz określi krąg pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku, jak również dokonał i raz w roku dokona analizy zasadności wprowadzenia systemu wynagradzania pracowników opartego na zmiennym składniku wynagrodzeń w rozumieniu Uchwały, w odniesieniu do konkretnych stanowisk, przy uwzględnieniu treści § 27 ust. 2 pkt. 1 Uchwały.

Postanowienia ogólne

1. Z uwagi na profil działania Banku, charakter posiadanych w ofercie produktów oraz skalę działalności na rynku bankowym ustala się, że osobami mającymi istotny wpływ na profil ryzyka Banku są wyłącznie członkowie Zarządu Banku.
2. Do obowiązującego w Banku systemu wynagradzania członków Zarządu wprowadza się zmienne składniki wynagrodzenia:
 - 1) nagrodę uznaniową - przyznawana jest przez Radę Nadzorczą i nie ma charakteru roszczeniowego,
 - 2) regulaminową premię roczną - przyznawana jest na podstawie oceny efektów pracy członka Zarządu Banku przy zastosowaniu kryteriów wskazanych w części dotyczącej „Zasad oceny członka Zarządu”.
3. Oceny, o której mowa w ust. 2 pkt. 2 Rada Nadzorczą dokonuje po zweryfikowaniu przez biegłego rewidenta sprawozdania finansowego, najpóźniej do końca I półrocza roku następującego po okresie oceny.
4. W sytuacji, gdy Bank objęty został programem naprawczym w rozumieniu przepisów Prawa bankowego, jest w likwidacji lub ogłoszono upadłość Banku oraz w przypadku negatywnej oceny efektów pracy członka Zarządu, Rada Nadzorczą może zmniejszyć lub nie przyznawać zmiennych składników wynagrodzenia.
5. Na wynagrodzenie zmienne Bank tworzy rezerwę.
6. W 2015 roku odbyło się 7 posiedzeń Rady Nadzorczej.

Zasady oceny członka Zarządu

1. Ocena efektów pracy członka Zarządu Banku dokonywana jest po zakończeniu roku obrotowego i obejmuje miniony rok obrotowy.
2. Kryteriami oceny efektów pracy są:
 - 1) jakość portfela kredytowego,
 - 2) realizacja planu finansowego Banku,
 - 3) realizacja przyjętej strategii (kierunków działania).
3. Jakość portfela kredytowego mierzona jest procentowym udziałem kredytów zagrożonych (suma ekspozycji zaklasyfikowanych do 2, 3 i 4 grupy ryzyka) w portfelu kredytów udzielonych podmiotom niefinansowym.
4. Pozytywna ocena uwarunkowana jest od łącznego spełnienia następujących przesłanek:
 - 1) utrzymania udziału, o którym mowa w ust. 3 na poziomie nie wyższym niż 8%,
 - 2) realizacji planu finansowego Banku,
 - 3) realizacji przyjętej strategii (kierunków działania).

5. Podstawą oceny dokonanej w:
- 1) 2016 roku – są efekty pracy członka Zarządu w 2015 roku,
 - 2) w kolejnych latach – efekty pracy członka Zarządu za każdy miniony rok obrotowy.

Zasady wypłaty premii rocznej

1. Łączna kwota premii rocznej dla członków Zarządu Banku ustalana jest w wysokości nie przekraczającej 2% rocznego zweryfikowanego przez biegłego rewidenta wyniku finansowego netto, z zastrzeżeniem ust 2.
2. Wysokość regulaminowej premii rocznej nie może przekroczyć 25% uzyskanego przez członka Zarządu wynagrodzenia zasadniczego za rok podlegający ocenie.
3. Wypłata premii rocznej następuje jednorazowo w formie pieniężnej.
4. Rada Nadzorcza podejmuje decyzję o przyznaniu regulaminowej premii rocznej w formie uchwały dla poszczególnych członków Zarządu Banku.
5. Ustanie stosunku pracy członka Zarządu Banku w okresie podlegającym ocenie nie powoduje pozbawienia go prawa do premii rocznej. W takiej sytuacji, ocena pracy członka Zarządu Banku pod kątem wypłaty premii rocznej, obejmuje okres pełnienia funkcji członka Zarządu Banku oraz konsekwencje podjętych w tym okresie decyzji.

Zbiornicze informacje ilościowe na temat wynagrodzeń Zarządu wg stanu na 31.12.2015 r.

Wartość wynagrodzeń trzech członków Zarządu za rok obrotowy 2015 wyniosła:

- ✓ 380 150,00 zł – wynagrodzenie stałe, w tym wynagrodzenie zasadnicze 350 400 zł i nagrody jubileuszowe 29 750 zł;
 - ✓ 54 500,00 zł – wynagrodzenie zmienne.
- Wynagrodzenie w formie zmiennej wyniosło 54 500,00 zł. i wypłacone zostało w formie nagrody uznaniowej, regulaminowej premii rocznej.

Stosunek wynagrodzeń zmiennych do wynagrodzeń stałych wynosi 14,34%.

Wg stanu na 31.12.2015 r. nie dokonano płatności związanych z podjęciem zatrudnienia lub zakończeniem stosunku zatrudnienia przez członków Zarządu.

18. DŹWIGNIA FINANSOWA (CRR art. 451)

Wskaźnik dźwigni finansowej oblicza się jako miarę kapitału Tier 1 w łącznej kwocie aktywów według wartości bilansowej, powiększonej o łączną kwotę zobowiązań pozabilansowych udzielonych. Wskaźnik dźwigni na dzień 31.12.2015 roku wynosił:

Wyszczególnienie	Wskaźnik dźwigni finansowej
W pełni wprowadzona definicja	10,46
Definicja przejściowa	10,89

Wskaźnik dźwigni finansowej opisano w obowiązującej w Banku „Strategii zarządzania i planowania kapitałowego w Banku Spółdzielczym w Kowalu”.

Kowal, dnia 15.06.2016 rok

Zakres powyższych informacji o charakterze ilościowym i jakościowym opracowany został przez Zespół Analiz i Ryzyk Bankowych

Zarząd Banku Spółdzielczego w Kowalu:

Halina Radziejewska – Prezes Zarządu

Anna Grabowska – Wiceprezes Zarządu ds. Finansowych

Elżbieta Nowakowska – Wiceprezes Zarządu ds. Handlowych

Niniejszy dokument przyjęto Uchwałą Zarządu Banku Spółdzielczego w Kowalu Nr 82/2016 z dnia 20.06.2016 r., Rada Nadzorcza Banku Spółdzielczego w Kowalu zaakceptowała w dniu 29.06.2016r.

Bank Spółdzielczy w Kowalu

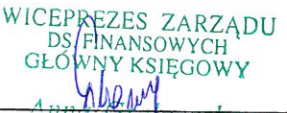

Ul. Piłsudskiego 42, 87-820 Kowal, tel. (54) 2842-203, (54) 2842-212, fax (54) 2842-350, e-mail:
bank@bskowal.pl, www.bskowal.pl,

NIP: 888-00-15-735, KRS: 0000135752, REGON: 000495504; BIC CODE (SWIFT): GBWCPLPP

Oświadczenie Zarządu (CRR art.435.1.e)

Zarząd Banku Spółdzielczego w Kowalu oświadcza, że opisane w Informacji ustalenia dotyczące zarządzania ryzykiem dają pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii ryzyka Banku.

Zarząd Banku

Imię i nazwisko	Funkcja z Zarządzie	Podpis
Halina Radziejewska	Prezes Zarządu	PREZES ZARZĄDU BANKU SPÓŁDZIELCZEGO Halina Radziejewska
Anna Grabowska	Wiceprezes Zarządu ds. Finansowych	WICEPREZES ZARZĄDU DS. FINANSOWYCH GŁÓWNY KSIĘGOWY
Elżbieta Nowakowska	Wiceprezes Zarządu ds. Handlowych	WICEPREZES ZARZĄDU DS. HANDLOWYCH Elżbieta Nowakowska

Kowal, dnia 20 czerwca 2016 r.

Bank Spółdzielczy w Kowalu

Ul. Piłsudskiego 42, 87-820 Kowal, tel. (54) 2842-203, (54) 2842-212, fax (54) 2842-350, e-mail:
bank@bskowal.pl, www.bskowal.pl,

NIP: 888-00-15-735, KRS: 0000135752, REGON: 000495504; BIC CODE (SWIFT): GBWCPLPP

Oświadczenie Zarządu (CRR art.435.1.f)

Zarząd Banku Spółdzielczego w Kowalu oświadcza, że obowiązujący w Banku system zarządzania ryzykiem, ocenia się jako dostosowany do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka.

<i>Nazwa limitu</i>	<i>Wysokość limitu</i>	<i>Wartość</i>	<i>Stopień realizacji</i>
Ryzyko kredytowe			
Łączna wartość aktywów (wg wartości bilansowej) w postaci jednostek TFI w funduszach własnych	Max 25%	17,97%	71,88%
Udział kredytów zagrożonych w portfelu kredytowym	Max 8%	1,22%	15,25%
Udział portfela kredytów podmiotów niefinansowych w sumie bilansowej powiększonej o zobowiązania pozabilansowe udzielone dotyczące finansowania	Max 65%	42,02%	64,65%
Udział ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w portfelu kredytowym	Max 75%	49,55%	66,07%
Udział zagrożonych ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w portfelu ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie ogółem	Max 4%	0,20%	5,00%
Udział detalicznych ekspozycji kredytowych w portfelu kredytowym	Max 15%	1,50%	10,00%
Udział zagrożonych detalicznych ekspozycji kredytowych w detalicznych ekspozycjach kredytowych ogółem	Max 4%	0,51%	12,75%
Ilość ekspozycji kredytowych udzielonych poza obowiązującymi standardami kredytowania (w okresie od daty ostatniego kwartalnego raportu)	-----	7	-----
Wartość ekspozycji kredytowych udzielonych poza obowiązującymi standardami kredytowania (w okresie od daty ostatniego raportu)	-----	1 350 tys. zł.	-----
Wartość ekspozycji kredytowych udzielonych poza obowiązującymi standardami kredytowania (w okresie od daty ostatniego raportu) w relacji do średniej wartości portfela kredytowego obliczonej wg stanów z końca miesiąca analizowanego okresu	-----	1,40%	-----

Ryzyko operacyjne – wskaźniki KRI			
Procent nowoprzyjętych i zwolnionych pracowników w roku do ogólnej liczby pracowników na ostatni dzień roku (limit monitorowany raz w roku, do końca IV kwartału)	Max 20%	10%	10%
Liczba zaległych urlopów (limit monitorowany raz w roku, do końca III kwartału)	Max 0%	0%	0%
Liczba pracowników uczestniczących w szkoleniach (przeszkoleni przez średnia liczba pracowników w kwartale)	Min 25%	46,81%	187,24%
Przestoje i awarie bankomatów (liczba godzin braku dostępu do usługi dzielona przez liczbę dostępności bankomatów w kwartale)	Max 15%	4,77%	31,80%
Różnice kasowe	Max 32 (sztuki)	21	65,63%
Liczba niepoprawnie zrealizowanych transakcji na rzecz klienta	Max 14 (sztuk)	1	7,14%
Liczba oszukańczych transakcji (zewnętrznych)	Max 2 (sztuki)	0	0%
Błędy księgowe – anulowania i storna	Max 550 (sztuk)	327	59,45%
Ryzyko walutowe			
Udział całkowitej pozycji walutowej w funduszach własnych	Max 2%	0,40%	20,00%
Ryzyko płynności			
Ilość przypadków przekroczenia nadzorczej miary płynności M1	0	0	X
Ilość przypadków przekroczenia nadzorczej miary płynności M2	0	0	X
Pokrycie pasywami stabilnymi powiększonymi o fundusze własne kredytów powiększonych o majątek trwały	Min 100%	165,83%	165,83%
Globalna luka płynności (iloraz skumulowanych aktywów dla wszystkich przedziałów czasowych do skumulowanych pasywów)	Min 1	1	X
Ryzyko stopy procentowej			
Udział pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych z terminami przeszacowania powyżej 1 roku w sumie bilansowej	Max 2%	0,02%	1,00%
Iloraz aktywów wrażliwych o oprocentowaniu uzależnionym od stawek własnych Banku w pasywach wrażliwych o oprocentowaniu uzależnionym od stawek własnych Banku (<i>nie ma charakteru limitu, jest to sytuacja pożądana</i>)	1	0,43	x

Ryzyko kapitałowe			
Łączny współczynnik kapitałowy	Min 12,50%	19,99%	159,92%
Współczynnik kapitału Tier I	Min 9%	19,99%	222,11%
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I	Min 9%	19,99%	222,11%
Udział kapitału wewnętrznego w funduszach własnych	Max 94%	53,84%	57,28%
Wewnętrzny współczynnik kapitałowy	Min 8,5%	14,86%	174,82%
Wskaźnik dźwigni finansowej	Min 3%	10,89%	363,00%

Zarząd Banku

Imię i nazwisko	Funkcja z Zarządzie	Podpis
Halina Radziejewska	Prezes Zarządu	PREZES ZARZĄDU BANKU SPÓŁDZIELCZEGO <i>Halina Radziejewska</i> Halina Radziejewska
Anna Grabowska	Wiceprezes Zarządu ds. Finansowych	WICEPREZES ZARZĄDU DS. FINANSOWYCH GŁÓWNY KSIĘGOWY <i>Anna Grabowska</i> Anna Grabowska
Elżbieta Nowakowska	Wiceprezes Zarządu ds. Handlowych	WICEPREZES ZARZĄDU DS. HANDLOWYCH <i>Elżbieta Nowakowska</i> Elżbieta Nowakowska

Kowal, dnia 20 czerwca 2016 r.

